

СОВЕТ
СИЗИНСКОГО
СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ
АРСКОГО МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН
ул.Школьная, д. 1, с.Смак-Корса,
Арский муниципальный район, 422025

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
АРЧА МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
СЕЖЕ
АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ
СОВЕТЫ
Мәктәп урамы, 1 йорт, Курса Почмак авылы,
Арча муниципаль районы, 422025

Тел. (84366)53-2-36, факс (84366)53-2-36. E-mail: Smk.Ars@tatar.ru

Сеже авыл жирлеге Советы КАРАРЫ

" 22 " октябрь 2018 ел

№ 75

Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы «Сеже авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясен төзекләндерү кагыйдәләре проектын раслау турында

Гамәлдәге законнарға туры китерү һәм төзекләндерү объектларын чиста һәм тәртиптә тотуга карата бердәм таләпләр билгеләү, «Сеже авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясендә төзекләндерү дәрәжәсен күтәрү максатларында «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрдәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, «Сеже авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставы, «Сеже авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советы **КАРАР БИРДЕ:**

1. Татарстан Республикасы Арча муниципаль районының «Сеже авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясен төзекләндерү кагыйдәләрен әлеге кушымта нигезендә расларга.

2. Сеже авыл жирлеге Советының «Сеже авыл жирлеге» муниципаль берәмлеген төзекләндерү кагыйдәләрен раслау турында» 2017 елның 24 ноябрдәге 50 номерлы карарын үз көчен югалткан дип танырга.

3. Әлеге карарны Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында (<http://pravo.tatarstan.ru>) һәм Интернет мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә Арча муниципаль районының рәсми сайтында (<http://arsk.tatarstan.ru>) бастырып чыгарырга.

4. Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуну үз өстемә алам.

Сеже авыл жирлеге башлыгы

Гибадуллина Г.М..

«Сеже авыл жирлеге» муниципаль
берәмлеге Советы карары белән
РАСЛАНДЫ

**Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы
«Сеже авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясен төзекләндерү
кагыйдәләре**

1. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Татарстан Республикасы Арча муниципаль районының «Сеже авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясен төзекләндерү кагыйдәләре (алга таба - Кагыйдә) «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрдәгә 131-ФЗ номерлы Федераль закон үтәләше, әйләнә-тирә мохитне саклау турындагы федераль законнар, халыкның санитар-эпидемиологик иминлеге, Россия Федерациясенең, Татарстан Республикасының һәм муниципаль норматив хокукый актлар нигезендә эшләнгән.

1.2. Татарстан Республикасы Арча муниципаль районының «Сеже авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясен төзекләндерү кагыйдәләре (алга таба - Кагыйдәләр) Татарстан Республикасы Арча муниципаль районының «Сеже авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территорияләрен (алга таба - муниципаль берәмлек), шул исәптән ел сезоннары буенча, яшел утыртмаларны, кече архитектура формаларын, стационар булмаган сәүдә объектларын, хезмәт күрсәтү даирәсенең стационар булмаган объектларын, төзекләндерү элементларын карап тоту һәм жыештыру тәртибен билгели, биналарның фасадларын ремонтлау һәм буяу эшләрен башкару тәртибен, көнкүреш калдыкларын жыю һәм чыгаруны, юлларны эксплуатацияләү, территорияне яктырту, күмү урыннарын карап тоту һәм күмү урыннарын карап тоту, территорияне карап тоту, бәйрәм мохитен тутыру, эстетик яктан бизәү, территорияне уңайлыklar тудыру тәртибен тәэмин итү, шулай ук Кагыйдәләрне чиста һәм уңайлылыкларны бозган өчен жаваплылыкны күздә тоту.

1.3. Әлеге Кагыйдәләр муниципаль берәмлекнең бөтен территориясендә гамәлдә, муниципаль берәмлек территориясендә урнашкан биналарның, төзелешләренң һәм корылмаларның файдаланучылары яисә хужалары булган барлык юридик, физик һәм вазыйфаи затларын, төзүчеләр, милекчеләре, хужалары һәм арендаторлары итеп үтәү мәжбүри. Муниципаль берәмлекнең бөтен территориясе һәм анда урнашкан барлык биналар (торак йортларны кертеп), төзелешләр, инженерлык коммуникацияләре һәм корылмалары (алга таба - биналар, корылмалар) төзекләндерелергә, эчтәлеккә һәм жыештырылырга тиеш.

1.4. Территорияләрне төзекләндерү элементларын проектлау һәм урнаштыру шөһәр төзелеше һәм жир законнары, махсус нормалар һәм кагыйдәләр, дөүләт

стандартлары, муниципаль хокукый актлар, билгелэнгән тәртиптә расланган проект документациясе нигезендә гамәлгә ашырыла.

1.5. Әлеге Кагыйдәләр жирлек территориясендә көнкүреш һәм сәнәгать калдыкларын жыюны, алып китүне, транспортировкауны, утильләштерүне һәм эшкертүне оештыру буенча мөнәсәбәтләрне җайга салмый.

1.6. Физик һәм юридик затлар, вазыйфаи затлар әлеге Кагыйдәләрдә билгелэнгән жирлек территориясен төзекләндерү таләпләрен үтәүне тәмин итәргә тиеш.

1.7. Әлеге Кагыйдәләрне бозу административ хокук бозулар турында Татарстан Республикасы кодексы нигезендә (Административ хокук бозулар турында Россия Федерациясе кодексы нигезендә җаваплылыкны үтәмәгән өчен федераль законнарда һәм Россия Федерациясенең башка норматив хокукый актларында каралган нормалар һәм кагыйдәләр булган әлеге Кагыйдәләрнең нигезләмәләреннән тыш) җаваплылыкка тартыла.

2. Төп төшенчәләр

2.1. Әлеге Кагыйдәләрне гамәлгә ашыру максатларында түбәндәге төшенчәләр кулланыла:

жирле әһәмияттәге автомобиль юлы - транспорт чаралары хәрәкәте өчен билгелэнгән һәм автомобиль юлының бүленгән полосасы чикләрендә һәм аларда урнашкан яисә алар астында урнашкан конструктив элементларны (юл полотносы, юл өслеге һәм шуңа охшаш элементлар) һәм аның технологик өлеше булган юл корылмаларын - саклагыч юл корылмаларын, ясалма юл корылмаларын, житештерү объектларын, автомобиль юлларын төзекләндерү элементларын үз эченә алган транспорт инфраструктурасы объекты;

фасадның архитектур үзенчәлекләре - бинаның фасадның, шәһәр төзелеше мохитенең конструктив һәм эстетик сыйфатларын чагылдыра торган аермалы характеристикалары (стиль һәм композицион бөтенлек, ритм, ярашлылык һәм пропорциональ булу, визуаль кабул итү, ачык һәм ябык киңлекләр балансы);

фонсыз конструкцияләр - тышкы мәгълүмат чараларын эзерләү ысулы, корылма аерым хәрәфләрдән, билгеләрдән, билгеләрдән, декоратив элементлардан тора;

территорияне төзекләндерү - муниципаль берәмлек территориясен төзекләндерү кагыйдәләрендә билгелэнгән чаралар комплексын гамәлгә ашыру эшчәнлеге, ул гражданның яшәү шартларының уңайлылыгын тәмин итүгә һәм арттыруга, муниципаль берәмлек территориясенең санитар һәм эстетик торышын яхшыртуга, торак пунктлар территорияләрен һәм мондый территорияләрдә урнашкан объектларны, шул исәптән гомуми файдаланудагы территорияләрне, жир кишәрлекләрен, биналарны, корылмаларны, корылмаларны, территорияләрне карап тотуга юнәлдерелгән;

бункер - эре габаритлы калдыкларны жыю өчен билгелэнгән чүп-чар жыючы;

вертикаль яшелләндерү - биналарның фасад өслекләрен һәм корылмаларны, шул исәптән балконнарны, көймәләрне, галереяларны, терәк стеналарын һ.б. куллануны, аларда стационар һәм мобил яшел утыртмаларны урнаштыру өчен;

витрина - фасадның бер өлешен биләп торучы тоташ пыялалау рәвешендәге проем (тәрәзә, витраж);

барлыкка килгән төзелешнең тышкы архитектур йөзе - жирлекнең тышкы образын формалаштыручы авыл жирлегенә биналары һәм территорияләре фасадларының

архитектур-сәнгать һәм шәһәр төзелеше үзенчәлекләре;

яктыртуның тышкы ысулы - мәгълүмати конструкцияне яктырту ысулы, ул вакытта мәгълүмат кыры аңа юнәлтелгән утның еракта урнаштырылган чыганагы белән яктыртыла;

квартал эчендәге (жирле) юл - магистраль урамнардан торак йортлар төркемнәренә һәм кварталның башка урыннарына таба транспорт һәм жәяүлеләр хәрәкәте өчен билгеләнгән автомобиль юлы;

төзекләндерүне торгызу - юлларның, хужалык проездының, тротуарның бөтен киңлеге буйлап асфальт өслекне сыйфатлы торгызуны, бордюр ташын кире урнаштыруны, тупракның уңдырышлы катламын торгызу, газ үләннәре чөчүлекләре һәм бозылган яшел үсентеләр утырту тырмасы астына газлар ремонтлауны, реклама конструкцияләрен һәм төзекләндерүнең башка элементларын торгызуны үз эченә алган эшләр комплексы;

газон - махсус сайлап алынган үләннәр орлыклары чәчелә торган, ул утырту өчен фон, парк корылмалары һәм ландшафт композициясенә мөстәкыйль элемент булып тора, шулай ук табигый үлән капламы;

жирлек территориясе - «Сеже авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге чикләре чикләрендә;

балалар мәйданчыгы - балаларның уен жиһазлары элементлары урнашкан, аларда эчтәлекле ял вакытын оештыру максатыннан;

мәгълүматны тапшыруның динамик ысулы - мәгълүматны электрон чыганақлардан файдаланып тапшыру ысулы һәм мәгълүматны алмаштыруны күздә тоткан табло;

йорт биләмәсе - ишегалды корылмалары булган индивидуаль торак йорт һәм әлеге йорт урнашкан жир кишәрлеге;

ишегалды территория - формалашкан территория, бер яки берничә күпфатирлы йорт янәшәсендәге һәм анда яшәүче затларның яисә жәмәгать биналарының гомуми файдалануында булган һәм аларның эшләвен тәэмин итүче. Күпфатирлы йортларның ишегалды территориясендә балалар мәйданчыклары, ял итү урыннары, кер киптерү урыннары, автомобильләр кую урыннары, яшел утыртмалар һәм жәмәгать файдалануындагы башка объектлар урнаштырылырга мөмкин;

ишегалды корылмалары - жир кишәрлегендә урнашкан вакытлы ярдәмче корылмалар (базлар, күгәрченнәр, сарайлар һ.б.);

йорт билгеләре - аншлаг (урам, мәйдан, проспект атамаларын күрсәтүче), номер билгесе (йорт һәм корпус номерын күрсәтүче), подъезд һәм фатирлар номерын күрсәтүче, инвалидлар өчен объекттан файдалану мөмкинлеген тәэмин итүче халыкара символ, байрақлар, истәлекле такталар, полигонометрик билге, янгын сүндерү гидранты күрсәткече, грунт геодезик билгеләр күрсәткече, магистраль һәм су үткөрү чөлтәре коелары камералары, жир асты газүткәргече корылмалары күрсәткече;

бина - автоном рәвештә яшәргә, реконструкцияләнергә һәм эксплуатацияләнергә мөмкин булган бердәм күләм төзелеш системасын (төзелешкә бер рөхсәт нигезендә төзелгән) тәшкил итүче капитал төзелеш объекты;

яшел утыртмалар - табигый һәм ясалма килеп чыккан агач-куаклык һәм үләнчел үсемлекләре жыелмасы (паркларны, урманнарны, махсус сакланылучы табигать территорияләрен, бульварларны, скверларны, бакчаларны, бакчаларны, газоннарны, чөчәклекләрен, шулай ук аерым торучы агачларны һәм куакларны да кертеп);

жир кишәрлеге - чикләре гамәлдәге законнар нигезендә билгеләнгән жир өслегенә бер өлеше;

жир эшләре - жирлек территориясенә камилләштерелгән яисә грунт катламын

бозуга яисә юлларның һәм тротуарларның камилләштерелгән катламын тәзүгә (укладка) бәйлә эшләр;

инженерлык коммуникацияләре - инженерлык-техник тәэмин итү челтәрләре: суүткәргеч, канализация, жылыту, торбаүткәргеч, электр тапшыру линияләре, элемтә һәм жирлек территориясендә гамәлдә булган йә салына торган башка инженерлык корылмалары;

контейнер - каты коммуналь калдыкларны, эре габаритлы калдыклардан тыш, жыю өчен билгеләнгән чүп-чар жыючы;

контейнер майданчыгы - әйләнә-тирә мохитне саклау өлкәсендә Россия Федерациясе законнары һәм Россия Федерациясе законнары таләпләре нигезендә халыкның санитар-эпидемиологик иминлеген тәэмин итү өлкәсендә төзелгән һәм контейнерлар һәм бункерлар урнаштыру өчен билгеләнгән каты коммуналь калдыкларны туплау урыны;

компенсация яшелләндерүе - юкка чыгарылган яисә зарарланган агачлар урынына яшел утыртмаларны торгызу;

түбәнә яшелләндерү - аларда архитектура-ландшафт объектларын (газлар, чөчөк түтәлләре, бакчалар, агачлар һәм куаклар белән майданнар һ.б.) тәзү өчен биналарның түбәләрен һәм корылмаларны куллану;

яңгыр канализациясе (яңгыр сулары) - өске (яңгыр сулары, таллар), су юу һәм дренаж суларын транспортировкалау өчен билгеләнгән технологик яктан бәйлә инженерлык корылмалары (улаклар, яңгыр сулары, лотоклар һәм торбалар) комплексы;

кече архитектура формалары (алга таба - МАФ) - монументаль элементлар - декоратив бизәлеш, жайланма өчен мобиль һәм вертикаль яшелләндерү (беседкалар, аркалар, бакча-парк скульптурасы, вазоннар, чөчөк түтәлләре, шпалерлар), су жайланмалары (фонтаннар, бюветлар, декоратив сулыклар), муниципаль жиһазлар (жәмәгать киңлекләре, рекреацияләр һәм ишегаллары территорияләрендә урнаштырылган ял эскәмияләре; эскәмияләр, майданчыкларда өстәл уеннары өстәлләре, сезонлы кафеларда; бакча һәм урам жиһазлары), коммуналь-көнкүреш һәм техник жиһазлар (көнкүреш чүпләрен жыю контейнерлары, урналар, почта ящиклары, инженерлык жиһазлары элементлары), карау люалары һ.б.

жемелдәүче яктылык - яктылык агымы характеристикаларын (төс, яктылык, керешү чираты һ.б.) алмаштыруны күздә тоташ торган яктылык-динамика нәтижә;

* тышкы яктырту - жирлекнең караңгы вакытында магистральләр, урамнар, майданнар, парклар, скверлар, бульварлар, ишегаллары һәм жәяүлеләр өчен билгеләнгән элементлар жыелмасы;

килеп туган төзелешнең тышкы архитектур йөзен бозу - урнаштыруга рөхсәт ителә торган һәм рөхсәт ителми торган тышкы мәгълүмат урнаштыру чараларының тибына һәм төренә карата таләпләрне, шул исәптән, жирлек барлыкка килгән төзелешнең тышкы архитектур йөзен саклау кирәклеген исәпкә алып, әлеге Кагыйдәләр билгеләгән таләпләрне үтәмәү;

рөхсәтсез чүплек - үз белдеге (рөхсәтсез) ташландыру (урнаштыру) яисә каты көнкүреш, эре габаритлы, төзелеш калдыкларын, юридик яисә физик затлар эшчәнлеге барышында барлыкка килгән башка чүп-чарны берләштерү, 50 кв.метрдан артык майданда һәм 30 куб. м дан артыграк күләмдә;

стационар булмаган сәүдә объекты - вакытлыча корылган яисә вакытлыча корылган сәүдә объекты, инженерлык-техник тәэмин итү челтәрләренә тоташтыру (технологик тоташтыру) булуга яисә булмавына карамастан, жир кишәрлегенә нык бәйлә булмаган килеш жир кишәрлеге белән бәйлә булмаган сәүдә объекты, шул исәптән күчмә

корылма;

объектлар (чаралар) тышкы яктырту (яктырту жайланмалары) - урамнарда, скверларда, паркларда, мондый яктырту өчен махсус билгеленген терәкләрдә, биналарны һәм корылмаларны ябу, металл, тимер-бетон һәм башка конструкцияләрдә урнаштырылырга мөмкин булган тышкы яктырту приборлары;

яшелләндерү - үсемлек компонентларын актив кулланып муниципаль берәмлек тирәлеген формалаштыруны тәэмин итә торган территорияне төзекләндерү һәм ландшафт оешмасы элементы, шулай ук инженерлык эзерлегенә төрлө төрләре буенча эшләр үткәргә (вертикаль планлаштыру, терраслау, кронирование һ.б.) бәйлә комплекслы процесс һәм яшелләндерелгән территорияләргә төзекләндерү: турыдан-туры агач утырту, шул исәптән эре үлчәмнәр, куаклыктар, үләнчел газлар, чәчәклекләр, альпинарийлар һәм рокарийлар булдыру, махсуслаштырылган бакчалар төзү һ.б.лар төзү белән бәйлә комплекслы процесс;

гомуми файдаланудагы яшелләндерелгән территорияләр - гомуми файдаланудагы территорияләрдә урнашкан скверлар, парклар, бакчалар һәм бульварлар;

чикләнгән файдаланудагы яшелләндерелгән территорияләр - предприятиеләр, оешмалар, учреждениеләрнең яшелләндерелгән территорияләре;

махсус билгеләнештәге яшелләндерелгән территорияләр - санитария зоналары, су саклау зоналары, зиратларны яшелләндерү, үсентеләр питомниклары;

ордер - жир һәм төзелеш эшләрен житештерүгә хокук бирә торган документ;

махсус сакланылучы табигать территорияләре - табигать комплекслары һәм аеруча табигатьне саклау, фәнни, мәдәни, эстетик, рекреацион һәм савыктыру әһәмиятенә ия булган, жирле үзидарә органнары карарлары тарафыннан тулысынча яисә өлешчә хужалык файдалануыннан алынган һәм алар өчен махсус саклау режимы билгеленгән жир, су өслеге һәм алар өстендәге һава кичкелгә участкалары;

жәмәгать транспортының көтүен туктату - жәмәгать транспортын туктату, пассажирлар утырту һәм төшерү зонасына һәм жәмәгать транспортында пассажирлар көтөп тору зонасына ия махсус жиһазландырылган майданчык;

пыялаланган фасад - фасадның бөтен яссылыгын яисә аның шактый өлешен алып тора торган тоташ пыяладан эшләнгән фасад;

яктыртуның ачык ысулы - яктылык чыганагының аны тарату өчен каршылыклары булмаган мөһлүмати конструкцияне яктырту ысулы;

бина фасадларының төсләр чишелеше паспорты (фасадларның төсләр чишелеше) - билгеленгән тәртиптә килештерелгән һәм расланган, аерым бина фасадының жирлек территориясендә урнашкан фасадының бердәм архитектура һәм төсләр чишелешен билгели торган һәм аның тышкы бизәлешенә таләпләр билгели торган документ;

жәяүлеләр өчен зоналар - транзит хәрәкәт итү максатларында халык хәрәкәте үткәрелә торган һәм билгеле бер характеристикаларга ия булган жирлек территорияләре участкалары, алар урамнан тыш һәм жир өсте жәмәгать транспорты тукталышлары булу, хезмәт күрсәтү объектларының, тарих һәм мәдәният ядкарьләренә, рекреацияләргә югары концентрациясе һ.б. Жәяүле зоналар эспандларда, жәяүлеләр урамнарында, торап пункт майданнарының жәяүле частыларында формалашырга мөмкин;

автостоянкалар майданчыгы - махсусачык күбесенчә жиңел автомобильләргә һәм башка мототранспорт чараларын (мотоцикллар, мотороллерлар, мотоколяскалар, мопедлар, скутерлар) саклау (стоянкалар) өчен билгеленгән майданчыкта;

терлекләрне көтү һәм өйрәтү өчен мәйданчык - йорт хайваннарын аудару һәм өйрәтү өчен билгеләнгән территориянең аерымланган өлеше;

яшел утыртмаларның зарарлануы - жир өсте өлешенең механик, химик һәм башка төрлө зарарлануы һәм яшел утыртмаларның тамыр системасы үсешен туктатмый, шул исәптән яшел үсентеләрнең йә туфракның зарарлы яисә пычраткыч матдәләр белән пычрануы;

йорт яны территориясе - яшелләндерү һәм төзекләндерү элементлары булган күпфатирлы йорт урнашкан жир кишәрлеге, әлеге йортка хезмәт күрсәтү, эксплуатацияләү һәм төзекләндерү өчен билгеләнгән һәм күрсәтелгән жир кишәрлегендә урнашкан башка объектлар;

якын-тирә территория - гомуми файдаланудагы территория, ул Россия Федерациясе субъекты законы белән билгеләнгән төр тип нигезендә мондый жир кишәрлеге төзелгән һәм чикләре муниципаль берәмлек территориясен төзекләндерү кагыйдәләре белән билгеләнгән очракта бинага, төзелешкә, корылмага, жир кишәрлегенә тоташа;

төзекләндерү проекты - документация, эчтәлеге материалларны текст һәм график формада һәм территорияне һәм төзекләндерүнең башка объектларын төзекләндерү буенча проект чишелешләрен (шул исәптән төсле) билгели;

тышкы мәгълүмат чараларын (паспортны) урнаштыру проекты - муниципаль хокукый акт белән расланган, ул төзекләндерү элементларының тышкы күренешен һәм төгәл урынын, ә атап әйткәндә тышкы мәгълүмат чараларын билгели торган һәм аны идентификацияләү өчен кирәкле башка белешмәләргә үз эченә алган билгеләнгән рәвештәге документ;

территорияне санитар чистарту - аерым территориядән жыю, каты көнкүреш һәм эре габаритлы калдыкларны алып китү һәм утильләштерү (зарарсызландыру);

яктылык тартмасы - тышкы мәгълүмат чараларын эзерләү ысулы, корылма эчке яктыртылган бер күләмнән яисә күләмле элементлардан гыйбарәт;

махсуслаштырылган оешмалар - төзелгән муниципаль контрактлар нигезендә жирлек территориясен төзекләндерү өлкәсендәге эшчәнлекнең махсус төрләрен гамәлгә ашыручы төрлө оештыру-хокукый рәвештәге юридик затлар;

спорт мәйданчыгы - физик культура һәм спорт белән шөгыльләнү өчен билгеләнгән территориянең аерымланган өлеше;

Объектны төзекләндерү - тәэмин итү төзекләндерү объектларының, аларның аерым элементларының техник, физик, санитария һәм эстетик халәтендә чисталык, аларны тиешле төр типтә тоту;

территорияләргә карап тоту - жир кишәрлегендә урнашкан биналарны, корылмаларны, кече архитектура формаларын, коймаларны, төзелеш мәйданчыкларын, яшел утыртмаларны, жир асты инженерлык коммуникацияләрен һәм аларның конструктив элементларын, транспорт инфраструктурасы объектларын үз вакытында ремонтлау һәм фасадларын карап тотуга бәйле чаралар комплексы;

жирле эһемияттәге юлларны карап тоту - юлларның, юл корылмаларының, юлларны комплекслы төзекләндерү элементларының транспорт-эксплуатация торышын тәэмин итә торган эшләр комплексы;

Тышкы мәгълүматны (вывеска) урнаштыру чарасы - оешма урнашкан урында һәм (яисә) турыдан-туры товарны реализацияләү урынында урнашкан һәм (яисә) турыдан-туры товарны реализацияләү урынында урнаштырылган мәгълүмати конструкция булган территорияне төзекләндерү элементы, күрсәтелгән мәгълүмат «Кулланучылар хокукларын яклау турында» Федераль законның 9 статьясы нигезендә мәжбүри булган

мәғлүматны кулланучыларга житкерү өчен биналарны мәғлүмати рәсмиләштерү максатларында хезмәтләр күрсәтү, ә атап әйткәндә, оешманың фирма исеме (исеме) һәм аның эш режимы турындагы мәғлүматны, шулай ук закон үз көченә урнаштырырга яисә эшлекле әйләнеш гадәте аркасында урнаштырыла торган һәм реклама белән бәйле максатларны эзәрлекләми торган мәғлүматны. «Тышкы мәғлүматны урнаштыру чарасы» һәм «тышкы мәғлүмат чарасы» төшенчәсе тиңдәш;

төзелеш майданчыгы - яңа (шул исәптән төгәлләнмәгән төзелеш объектлары) төзү урыны, шулай ук күчәмсез мөлкәтнең гамәлдәге объектларын реконструкцияләү, техник яктан яңадан коралландыру һәм (яисә) ремонтлау, сүтү урыны, шулай ук корылмаларны төзү һәм (яисә) монтажлау, ремонтлау һәм (яисә) техник яктан яңадан коралландыру урыны;

суперграфика - фасадларның архитектур-сәнгати бизәлеше алымнарының берсе (рәсем, орнамент, барельеф, мозаика);

тактиль өслек - өске катлам фактурасының сизелерлек үзгәреше булган өслек;

физик затлар тарафыннан куллану процессында торак урыннарда барлыкка килә торган каты коммуналь калдыклар - шулай ук физик затлар тарафыннан куллану процессында үзләренең куллану үзлекләрен югалткан товарлар, шәхси һәм көнкүреш ихтияжларын канәгатьләндерү максатларында аларны торак урыннарында физик затлар тарафыннан файдалану процессында үзләренең куллану сыйфатларын югалткан товарлар. Каты коммуналь калдыкларга шулай ук физик затлар, индивидуаль эшқуарлар эшчәнлегә барышында барлыкка килә торган һәм физик затлар тарафыннан куллану процессында торак урыннарда барлыкка килә торган калдыклар составы буенча барлыкка килгән калдыклар керә;

гомуми файдаланудагы территорияләр- алардан чикләнмәгән затлар даирәсе тоткарлыксыз файдалана (шул исәптән майданнар, урамнар, юллар, яр буйлары, гомуми файдаланудагы су объектларының яр буе полосалары, скверлар, бульварлар һ.б.);

территорияләрне жыештыру - житештерү һәм куллану калдыкларын, башка чүп-чарны, карны махсус билгеләнгән урыннарда жыюга, алып китүгә бәйле эшчәнлек төре, шулай ук халыкның экологик һәм санитар-эпидемиологик иминлеген һәм әйләнә-тирә мохитне саклауга юнәлдерелгән башка чаралар;

Күрсәткечләр: - урамнарның, йортларның, подъездларның һәм фатирларның исемнәре, янғын гидранты, грунт геодезик билгеләре, магистраль һәм су үткәргеч челтәр камералары, жир асты газүткәргече корылмалары, полигонометрик билге корылмалары күрсәткечләре, бина фасадына урнаштырыла торган инвалидлар өчен объекттан файдалану мөмкинлегә күрсәткечләре;

- жирлек турында, туризм өлкәсендәге объектларның, мәгариф объектларының, дәүләт һәм муниципаль учреждениеләрнең аерым урын рәвешендә урнаштырыла торган урыннары турында гомумиләштерелгән мәғлүматны үз эченә алган күрсәткечләр; жирлек территориясен оештыруны, координацияләүне һәм төзекләндерүне үз компетенциясе чикләрендә гамәлгә ашыручы вәкаләтле органнар - жирлек жирле үзидарәсенәң функциональ һәм территориаль органнары;

вәкаләтле органнар - үз компетенциясе чикләрендә «Сеже авыл жирлегә» МБ территориясен оештыруны, координацияләүне һәм төзекләндерүне тикшереп торуну гамәлгә ашыручы функциональ һәм территориаль органнар;

урна - чүп-чар жыю өчен хезмәт итүче махсуслаштырылган сыешлык;

фасад - бинаның тышкы ягы (төп, ян, ишегалды);

фон конструкцияләре - хәрәфләр, билгеләр һәм декоратив элементлар фон

өслегендө урнашкан тышкы мәгълүмат чараларын эзерләү ысулы;

фриз - фасадның декоратив әйләнә торган элементы яки горизонталь полоса рәвешендәге козырек;

фронтон - бинаның фасадының соңгы кат тәрәзәләренен югарыгы билгеләреннән яисә чыгыш ясаучы элементлардан фасадның өске ноктасына кадәр үлчәнгән түбәдән югарырак күтәрелүче йомгаклау өлеше;

хужалык майданчыклары - йорт янындагы территориядә керләренә киптерү, келәмнәренә һәм йорт әйберләрен, чүп-чарны чистарту өчен махсус жиһазландырылган хужалык майданчыклары.

төзекләндерү элементлары - территорияне төзекләндерүнең состав өлеше буларак кулланыла торган декоратив, техник, планлаштыру, конструктив жайланмалар, яшелләндерү элементлары, жиһазларның һәм бизәлешнең төрле төрләре, шул исәптән биналарның, корылмаларның фасадлары, кече архитектура формалары, конвертсыз төзелеш һәм корылмалар, мәгълүмати щитлар һәм күрсәткечләр;

объектлар элементларын төзекләндерү - конструктив һәм төзекләндерү объектларының функциональ өлешләре, аларның тышкы кыяфәтен билгели торган, төзекләндерү объектларын визуаль кабул итүне, шулай ук аларның функциональ билгеләнеше нигезендә төзекләндерү объектларыннан файдалануны (эксплуатацияне) тәмин итә торган;

яшелләндерү элементлары - сәнәгать һәм торак төзелешендә төрле биналар каршында, ижтимагый-административ үзәкләрдә, шулай ук урамнарда һәм магистральләрдә, шулай ук яшелләндерү өчен билгеләнгән территорияләрдә яшелләндерелгән скверлар, парklar;

өслекләренә үзара бәйләү элементлары - борттагы ташларның төрле төрләре, пандуслар, баскычлар, баскычлар;

3. Территорияләренә төзекләндерүгә, карап тотуны һәм жыештыруны оештыруга гомуми таләпләр

3.1 Жирлекнең бөтен территориясә һәм анда урнашкан барлык биналар (торак йортларны да кертеп) һәм корылмалар (алга таба - биналар, корылмалар) төзекләндерелергә, эчтәлеккә һәм жыештырылырга тиеш.

3.2 Гомуми файдаланудагы территорияләренә, шул исәптән майданнар, урамнар, машина юллары, жирле әһәмияттәге автомобиль юллары, яр буйлары, скверлар, бульварлар, пляжлар, башка объектлар белән шөгыйльләнүче жир кишәрлекләрен карап тотуны һәм жыештыруны үз вәкаләтләре чикләрендә гамәлгә ашыралар.

3.3 Физик һәм юридик затлар, аларның оештыру-хокукый рәвешләренә бәйсез рәвештә, милек хокукында, башкача яисә мәжбүри хокукта булган жир кишәрлеге территориясен (алга таба - жир кишәрлекләре хокук ияләре) һәм аның янәшәсендәге территорияне, шулай ук законнарда һәм әлеге Кагыйдәләрдә каралган күләмдә биналарны, корылмаларны карап тотуны һәм жыештыруны үз акчалары исәбеннән яисә махсуслаштырылган оешмаларны жәлеп итү юлы белән гамәлгә ашырырга тиеш.

3.4 Бина, корылма милек хокукында яисә башка төрле әйбер хокукында булган яисә берничә зат өчен мәжбүри хокукта булган очракта, жыештырылырга тиешле территория милек хокукындагы өлешкә яисә күчәмсез милек объектына башка хокукка пропорциональ рәвештә билгеләнә.

3.5 Жир кишәрлеге территориясендә төрле затларга караган берничә бина, корылма булса, территорияне тоту һәм жыештыру чикләре яklar килешүе белән билгеләнергә мөмкин.

3.6 Килешү булмаса, жыештырылырга тиешле территория биналарның, корылмаларның барлык милекчеләре яисә башка хужалары (кулланучылар) арасында тигез өлешләрдә билгеләнә.

3.7 Физик яисә юридик зат биләмәсендәге жир кишәрлеге билгеләнгән тәртиптә рәсмиләштерелмәгән очракта, биләмәсендәге фактта урнашкан жир кишәрлеге чиге, шулай ук аның янәшәсендәге территория жыештырылырга тиеш.

3.8 Бина, корылма милек хокукында яисә башка төрле хокукта булган очракта, берничә зат мәжбүри хокукта булса, фасадның эчтәлеге якларның килешүе белән билгеләнергә мөмкин.

3.9 Килешү булмаса, фасадның эчтәлеге милек хокукында яисә күчәмсез милек объектына башка хокукта өлешләргә пропорциональ рәвештә гамәлгә ашырыла.

3.10 Жирле әһәмияттәге автомобиль юлларын тоту һәм жыештыру вәкаләтле орган йә "Дәүләт һәм муниципаль ихтыяжларны тәэмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәтләр сатып алулар өлкәсендә контракт системасы турында" Федераль закон нигезендә муниципаль сатып алулар уздыру нәтижәләре буенча әлеге төр эшләрне үткәргүгә конкурс откан тиешле махсуслаштырылган оешмалар тарафыннан гамәлгә ашырыла 05.04.2013 N 44-ФЗ.

3.11 Жирлек территориясендә, чикләрендә уза торган тимер юл юллары юлдан читләшү, күчеп китү полосалары һәм жәяүлеләр кичүе әлеге корылмаларны эксплуатацияләүче оешмалар көче белән тәэмин ителә.

3.12 Күпфатирлы йортларның һәм аңа якын территорияләрнең йорт яны территорияләрен тоту һәм жыештыру күпфатирлы йортлар белән идарә итүнең бер ысулы: торак милекчеләре ширкәте яисә торак кооперативы яисә башка махсуслаштырылган кулланучылар кооперативы, идарәче оешма, күпфатирлы йортта гомуми мөлкәтне тоту һәм ремонтлау эшләрен башкаручы затлар тарафыннан - әлеге йортта күпфатирлы йортлар милекчеләре белән турыдан-туры идарә иткәндә гамәлгә ашырыла (алга таба - идарәче оешмалар).

3.13 Индивидуаль торак йортларны һәм аның янындагы территорияләрне тоту һәм жыештыру мондый йортларның милекчеләре (яллаучылар) тарафыннан башкарыла.

3.14 Яшелләндрерү һәм төзекләндрерү элементларын тоту һәм карау түбәндәгеләрне гамәлгә ашыра:

бирелгән жир кишәрлеге чикләрендә - жир кишәрлегенең милекчеләре яисә башка хокук ияләре,

Гомуми файдаланудагы яшелләндререлгән территорияләр чикләрендә - вәкаләтле орган йә "Дәүләт һәм муниципаль ихтыяжларны тәэмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләрен сатып алу өлкәсендә контракт системасы турында" Федераль закон нигезендә муниципаль сатып алулар уздыру нәтижәләре буенча әлеге эшләрне уздыруга конкурс откан махсуслаштырылган оешма.

чикләнгән файдаланудагы яшелләндререлгән территорияләр чикләрендә (предприятиеләр, оешмалар, учреждениеләр) һәм махсус билгеләнештәге (санитария зоналары, су саклау зоналары, зиратлар, питомниклар) - әлеге объектлар хужалары,

йорт яны территорияләре чикләрендә - күпфатирлы йортлардагы торак урыннар милекчеләре яисә идарәче оешмалар,

жир өсте коммуникацияләренең, шул исәптән электр челтәрләренең, яктырту челтәрләренең, радиолинияләренең сак зоналарында күрсәтелгән коммуникацияләр хужалары,

жир асты коммуникацияләренең сак зоналарында (әгәр урнаштыру рөхсәт ителгән

булса) - күрсәтелгән коммуникацияләр хужалары.

3.15 Урамнардан һәм юллардан грунт суларын һәм жир өсте суларын чыгару өчен билгеләнгән кюветларны, торбаларны, дренаж корылмаларын жыю һәм чистарту, яңгыр сулары коллекторларын һәм коеларны чистарту аларны эксплуатацияләүче оешмалар тарафыннан башкарыла.

3.16 Диспетчерлык пунктларын, жәмәгать транспортының борылыш майданчыкларын тоту һәм жыештыру пассажирлар транспортын эксплуатацияләүче оешмалар тарафыннан башкарыла.

3.17 Жәмәгать транспортын көтү павильоннарын тоту һәм жыештыру вәкаләтле органнар тарафыннан йә "Дәүләт һәм муниципаль ихтыяждарны тәэмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләрне сатып алу өлкәсендә контракт системасы турында" Федераль закон нигезендә муниципаль сатып алулар уздыру нәтижеләре буенча әлеге төр эшләрне үткәргә конкурста откан махсуслаштырылган оешма тарафыннан тәэмин ителә 05.04.2013 N 44-ФЗ

3.18. Жәмәгать бәдрәфләрән урнаштыру һәм тоту тәртибе гамәлдәге законнар, санитария кагыйдәләре һәм нормалар нигезендә билгеләнә.

3.19 Бәдрәфләрнең санитар һәм техник торышы өчен җаваплылыкны аларның милекчеләре, хужалары, арендаторлары яки алар хезмәт күрсәтә торган махсуслаштырылган оешмалар алып килә.

3.20 Төзекләндерү эшләрән башкару ешлыгы, объектларның тиешле санитар һәм техник торышын тәэмин итүне исәпкә алып, эшләр заказчысы тарафыннан билгеләнә.

3.21 Жирлек территориясен карап тоту һәм жыештыру чикләре бирелгән жир кишәрлегенә чикләре (жир кишәрлеге билгеләнгән тәртиптә рәсмиләштерелмәгән булса, биләмәсендәге жир кишәрлегенә фактта урнашкан чиге буенча) һәм биналар һәм корылмалар милекчеләрненә, аларга урнашкан территорияләрне төзекләндерүдә урыннарның әлеге Кагыйдәләрнең 41 бүлегендә катнашу тәртибе нигезендә билгеләнә.

3.22 вәкаләтле органнар жирлек территориясен, шул исәптән гомуми файдаланудагы территорияләрне, билгеләнгән вәкаләтләр чикләрендә карап тоту һәм жыештыру эшләрненә үтәләшен тикшереп тора.

4. Алар урнашкан биналарны, корылмаларны һәм жир кишәрлекләрен карап тоту буенча гомуми таләпләр

4.1 Алар урнашкан жир кишәрлекләрен, биналарны, корылмаларны һәм жир кишәрлекләрен милекчеләре яисә башка хокук ияләре мөстәкыйль рәвештә йә махсуслаштырылган оешмаларны үз акчалары исәбеннән җәлеп итү юлы белән тотат.

4.2 Алар урнашкан биналарны, корылмаларны һәм жир кишәрлекләрен тоту үз эченә ала:

4.2.1 биналарның, корылмаларның фасадларын карап тоту;

4.2.2 жир кишәрлеген жыештыру һәм санитар-гигиена белән чистарту;

4.2.3 гражданныр, оешмалар һәм индивидуаль эшкуарлар эшчәнлегенә нәтижәсендә барлыкка килә торган җитештерү һәм куллану калдыкларын жыю һәм алып китү;

4.2.4 жир кишәрлегендә урнашкан яшелләндерү һәм төзекләндерү элементларын карап тоту һәм тәрбияләү.

4.3 Биналар, корылмалар фасадларының тышкы күренешенә гомуми таләпләр:

4.3.1 биналар, корылмалар фасадлары өчен төп шарт архитектура-сәнгать образының, материалларның һәм төсле чишелешнең стильле бердәмлеге булып тора.

4.3.2 фасадның локаль участкалары, детальләр, элементлар һәм өстәмә жиһазлар комплекслы карар нигезендә урнаштырылырга тиеш.

4.3.3 тышкы мәгълүматны урнаштыру чаралары, гамәлгә кую такталарыннан, режим такталарыннан тыш, паспорт нигезендә урнаштырылырга тиеш;

4.3.4 төсле карар фасадның характеристикаларына һәм стилиенә, объектның функциональ билгеләнешенә, әйләнә-тирә мохиткә туры килергә тиеш;

4.3.5 урамнан, стеналардан һәм арка юлларының ябылуыннан карап торган йортлар (ян фасады) торчалары тулысынча төп фасад төсенә буяла;

4.3.6 Биналарның фасады, корылмаларның төзелеш өлешендәге, декоратив бизәлеш һәм инженерлык элементларына күренеп торган зыян күрергә тиеш түгел һәм тиешле эстетик халәттә ярдәм итәргә тиеш. Бинаның фасадын буяу фасадының гомуми майданының 1%ыннан артмаска тиеш;

4.3.7 биналарның фасадларын, аерым детальләрне бетерү яисә үзгәртү белән бәйле корылмаларны үзгәртү норматив хокукий актларда билгеләнгән тәртиптә рөхсәт ителә;

4.3.8 Бинаның фасадының төсләр гаммасы бинаның фасадларының төсләр чишелеше паспорты нигезендә билгеләнә һәм билгеләнгән тәртиптә килештерелә. Бинаны, корылманы эксплуатацияләгәндә яисә ремонтлаганда төсләр тонын үзгәртү рөхсәт ителми;

4.3.9 фасадларны буяу штукатур, түбә һәм ябыштыру эшләрен кабул иткәннән соң һәм бинаның фасадларының төсләр чишелеше паспорты нигезендә генә үткәрелә;

4.3.10 ремонттан, яңадан жиһазлардан һәм буяулардан соң фасадларны кабул итү комиссиясе тарафыннан башкарыла.

5. Биналарның фасадлары, корылмаларны карап тоту

5.1 Биналарның, корылмаларның фасадлары эчтәлеге үз эченә ала:

5.1.1 фасадларның, шул исәптән керү ишекләренең һәм козырекларның, балконнар һәм көймәләр коймаларының, карнизларның, крылецларның һәм аерым баскычларның конструктив элементларын һәм бизәкләрен үз вакытында ремонтлау һәм торгызу, төшү һәм баскыч коймаларын, витриналарны, декоратив детальләрне һәм башка конструктив элементларны һәм аларның төсен;

5.1.2 сүүсемнәрнең, су торбаларының һәм сливларның төзек хәлдә булуын һәм аларның эчтәлеген тәэмин итү;

5.1.3 герметизация, жөйләрне сүтеп ябыштыру, ярыклар һәм казылмалар;

5.1.4 керү төркемнәрен торгызу, ремонтлау һәм үз вакытында чистарту, тәрәзә төпләре, подвалларга керү урыннары;

5.1.5 фасадта урнаштырылган электр яктырткычын төзек хәлдә тоту һәм аны караңгы төшү белән кабызу;

5.1.6 фасад өслекләрен, шул исәптән фасад элементларын, аларның торышына һәм эксплуатацияләү шартларына бәйле рәвештә, үз вакытында чистарту һәм юу;

5.1.7 тәрәзә һәм витриналарны, вывескаларны һәм күрсәткечләрне вакытында юу;

5.1.8 Язмалардан, рәсемнәрдән, белдерүләрдән, плакатлардан һәм башка мәгълүмати-басма продукциядән, шулай ук китерелгән граффитилардан чистарту.

5.2 Биналар, төзелмәләр һәм корылмалар фасадлары элементлары составына

керә:

- 1) приямкалар, подвалга керү урыннары һәм чүп-чар окамералары;
- 2) керү төркемнәре (баскычлар, майданчылар, култыксалар, ишек өстендәге козыреклар, коймалар, ишекләр һ.б.);
- 3) цоколь һәм отмостка;
- 4) диварлар яссылыгында;
- 5) фасадларның чыгыш ясаучы элементлары (балконнар, көймәләр, эркерлар, карнизлар һ.б.);
- 6) түбәләр, шул исәптән рәшәткәләргә киртәләүче вентиляция һәм төтен торбаларын да кертеп, түбәгә чыгу һәм башкалар;
- 7) архитектура детальләре һәм облицовка (колонналар, пилястрлар, розеткалар, капительләр, фризлар, пояслар һ.б.);
- 8) чокырларны да кертеп, су үткәргеч торбалар;
- 9) парапетлы һәм тәрәзә коймалары, рәшәткәләр;
- 10) тәрәзә, балкон, билбау, цоколь, свеслар һ.б.ларның металл бизәлеше;
- 11) асылмалы металл конструкцияләр (әләм тотучылар, анкерлар, янғын баскычлары, вентиляция җиһазлары һ.б.);
- 12) панельләр һәм блоklar арасындагы горизонталь һәм вертикаль җөйләр (эре панельле һәм эре блоклы биналарның фасадлары);
- 13) пыяла, рамнар, балкон ишекләре;
- 14) биналарга якин урнашкан стационар коймалар.

5.3 Милекчеләр, биналарның, корылмаларның хокук ияләре һәм тиешле вазыйфалар йөкләнгән башка затлар түбәндәгеләргә бурычлы:

5.3.1 Кирәк булганда, ләкин елга бер тапкырдан да ким түгел, методика буенча махсус техника һәм смывкалар кулланып, фасадларны чистартырга һәм юарга;

5.3.2 кирәк булган саен, елга ике тапкыр, язын (жылылык системасын сүндүргәннән соң) һәм көзен (жылыту сезоны башланганчы), тәрәзәләргә пыялалауның эчке һәм тышкы өслекләрен, балконнар һәм көймәләр ишекләрен, керү ишекләрен, кагыйдә буларак, химик чаралар белән чистартырга һәм юарга;

5.3.3 Агымдагы ремонтны, шул исәптән фасадның төсен дә, фасадның факттагы торышын исәпкә алып, 5 - 6 ел эчендә даими рәвештә буярга;

5.3.4 фасадның аерым элементларын (цоколь, күселәр, баскычлар, приямкалар, керү ишекләре, капка, цоколь тәрәзәләре, балконнар һәм көймәләр, су агышлы торбалар, тәрәзә төбәндәге отливлар, сызыкча ачышлар һәм башка конструктив элементлар) ремонтларга.

Ярдәм итүче ремонт кимендә өч елга бер тапкыр уздырылырга тиеш. Фасадларның конструктив элементлары һәм эшләнеше аларның нормаль тузган саен торгызылырга яисә кинәт зарарлану шартлары барлыкка килгәндә (аварияләр, стихияле бәла-казалар, янғын һ.б.) әлегә хәлләр туктатылганнан соң ике ай эчендә торгызылырга тиеш;

Чыгыш ясаучы конструкцияләр җимерелү куркынычы янаган очракта, 5.3.5 сак-кисәтү чараларын (киртәләр, челтәрләр урнаштыру, элементның җимерелә торган өлешен демонтаж һ.б.) башкарырга.

5.4 Фасадларны эксплуатацияләгәндә түбәндәгеләр рөхсәт ителми:

5.4.1 бина һәм корылмаларның фасадлары стеналары өслегенең зарарлануы (пычрануы) : подтеклар, ефәк буяулар, штукатурка өзәлгән ярыклар булу, кирпич өемнәренең зарарлануы, тимер-бетон конструкцияләренең саклык катламының өзәлүе һ.б.

5.4.2 биналарның һәм корылмаларның архитектур һәм сәнгати-скульптур детальләре: колонналар, пилястр, капительләр, фризлар, бәрельефлар, күркәм бизәнү әйберләре, орнаментлар, мозаик, нәфис бизәкләр һ.б.ш. каралган очракларда зыян күрү (аларның булуы проект документациясә белән каралган очракларда булмау);

5.4.3 панераара бәрелешләрнең герметизациясен бозу;

5.4.4 штукатуркаларның, облицовкаларның, фасадларның, биналарның яисә корылмаларның цоколь өлешенең бизәкле катламының зарарлануы (шартлавы, пычрануы), шул исәптән тәрәзә, керү приямкалары конструкциясенең төзексезлеге;

5.4.5 биналар һәм корылмаларның фасадлары барлыкка китерүче элементларының: балконнар, лоджий, эркерлар, тамбурлар, карнизлар, козыреклар һ.б. зарарлануы (пычрануы);

5.4.6 балконнарның, лоджий, парапетларның, балкон плиталарның киртәләрен жимерү (булмау, пычрану);

5.4.7 фасадны һәм аның элементларын бизәкләү һәм буяу, бу бинаның төсә буенча әлеге бинаның өчен билгеләнгән материаллардан, проект тирбәләшле паспорты белән корылмаларны;

5.4.8 проспект, урам, тыкрык, мәйдан, бина номеры, корылма номеры, корпус яисә төзелеш күрсәткечләрен вәкаләтле орган белән килештермичә урнаштыру һәм эксплуатацияләү;

5.4.9 бинаның фасадында һәм (яисә) түбәсендә, флаглар, флаглар тотучыларның корылмаларында, проект булу-булмауга бәйле флагштокларны урнаштыру һәм эксплуатацияләү, вәкаләтле орган белән килештерелгән;

5.4.10 бинаның фасадында һәм (яисә) түбәсендә, паспортсыз тышкы мәгълүмат урнаштыру чаралары корылмаларын урнаштыру һәм эксплуатацияләү, гамәлгә куя такталарыннан, режим такталарыннан тыш, вәкаләтле орган белән килештерелгән;

5.4.11 яңа архитектура детальләрен төшерү, алмаштыру яисә урнаштыру, яңа проемотларны урнаштыру, тәрәзә формаларын үзгәртү, яңа балконнар һәм көймәләр, эркерлар, балконнар арасындагы киңлекне килештермичә һәм билгеләнгән тәртиптә рөхсәт алмыйча төзү;

5.4.12 гомуми файдаланудагы территориядә фасадлар (шул исәптән мәйданнар, урамнар, машина юллары, яр буйлары, гомуми файдаланудагы су объектларының яр буйлары, скверлар, бульварлар) өчен территорияләрне чикләү өчен, территорияләрне (төзелеш төзелешләреннән тыш) чикләү өчен биналар, металл профильләр, металл профильләр, металл профильләр һәм башка шундый материаллар куллану (күпфатирлы йортлар, житештерү, склад, индивидуаль торак төзелешә балконнары коймалары коймаларын, скверлар, бульварлар);

5.4.13 жимерелгән яки зыян күргән архитектура детальләрен торгызуга кадәр фасадларның төсә;

5.4.14 фасадларның бер өлешә (биналарның беренчә катларының тулы буявы) тәшкит итә;

5.4.15 төсләр чишелешенең ирекле үзгәрүе, рәсем, үрелешләр калынлыгы һәм фасадларның, шул исәптән тәрәзәләр һәм витриналар, ишекләр, балконнар һәм көймәләрнең, фасадның гомумархитектура карарына туры килми торган башка элементлары һәм жайланмаларының калынлыгы;

5.4.16 биналарның һәм корылмаларның фасадларын өстәмә элементлар һәм фасадлар белән жиһазлау, аларның декоратив чишелешен һәм тышкы күренешен боза торган жайланмалар;

5.4.17 гомуми файдалану территорияләреннән чыга торган һәм тикшерелә торган фасадлы биналарда һәм корылмаларда чукрак металл полотнолар урнаштыру, фасадның архитектур карарына туры килми торган ишек тутырмаларын урнаштыру, фасадтагы башка керү юлларының характерын һәм төсен үзгәртү;

5.4.18 алгы блокның фасад яссылыгына карата урнашуы үзгәртү;

5.4.19 тәрәзә һәм ишек тартмасы арасындагы жөйләрне сыйфатсыз тутыру, ул фасадның тышкы күренешен начарайта;

5.4.20 үтә күренмәлелекне, пыяла кисәкләре белән каплануны һәм декоратив пленкалар белән каплануны ирекле үзгәртү;

5.4.21 фасадлар элементларын, түбәләрен, диварларын һәм корылмаларын (төтен, вентиляция, телевидение һәм радионы күмәк кабул итү системалары антенналарын, үткәргечле радиотапшырулар челтәрләре стойкаларын, фронтонарны, козырекларны, ишекләрен, тәрәзәләрен, парапетларны, янгынга каршы баскычларны, жир асты элемент линияләрен һәм һава-кабельле кичүләрен беркетү сыйфатында);

5.4.22 балконнарның нинди дә булса үзгәрешләрен житештерү, тиешле рәхсәтсез көймә житештерү, келәмнәрне, киём-салымны, балконнарның тышкы ягынан киём-салымны, урамга чыга торган биналарның төп фасадларының тәрәзәләрен житештерү, шулай ук аларны йорт кирәк-яракларының төрле предметлары белән тәэмин итү;

5.4.23 фасадның гамәлдәге декоратив, архитектура һәм сәнгать элементларын керү төркеме элементлары, керү төркемнән урнаштырганда яңа бизәкләү һәм реклама белән капларга;

5.4.24 фасадларда, тәрәзәләрдә (шул исәптән тәрәзә уемының эчке ягында) афишалар, белдерүләр, плакатлар һәм башка мәгълүмати-басма продукция элү һәм ябыштыру, биналарның, төзелешләренең һәм корылмаларның ябыштырылган ишекләрендә (шул исәптән ишек өслегенең эчке ягында) пыяла ишекләрдә;

5.4.25 биналар фасадына, корылмаларның милекчеләре ризалыгын алмыйча, граффити ясау;

5.4.26 бина фасадларында тышкы кондиционерларны урнаштыру.

5.5 Антеннаны урнаштыру рәхсәт ителми:

5.5.1 - төп һәм ян фасадларда, шулай ук урамнан күренеп торган ишегалды фасадларында;

5.5.2 түбәдә һәм урамнан күренеп торган брендмауэрларда;

5.5.3 биналар түбәсендә, биналар һәм корылмаларның (манаралар, гөмбәзләр) силуэт төгәлләүләрендә, парапетларда, түбә коймаларында, вентиляция торбаларында; фасадның почмак өлешендә 5.5.4;

5.5.5 балконнар, көймә коймаларында;

5.5.6 архитектур детальләрдә, декор элементларында, кыйммәтле архитектур бизәклә өслекләрдә, шулай ук архитектур өслекләрен зарарлауга илтүче ныгытма.

5.6 Тышкы күзәтү видеочаралары лапаслар, козыреклар, балконнар, эркерлар, архитектур детальләрдән азат булган фасад участкаларында, декор, бизәлешнең кыйммәтле элементларына урнаштырыла.

5.7 Колонналарда, фронтонарда, карнизларда, пилястраларда, порталларда, козырекларда тышкы күзәтү камераларының урнашуы балконнарның цокольләрендә рәхсәт ителми.

5.8 Подъездга кергәндә мәгълүмати стендлар урнаштыру рәхсәт ителә.

6. Йорт билгеләре

6.1 Биналар, корылмалар йорт билгеләре белән жиһазланган булырга тиеш.

6.2 Биналар, корылмалар тәүлек караңгылыгында яктыртылган адресация (аншлаглар һәм номерлы билгеләр) билгеләре белән унификацияләнгән (форма, үлчәм, төсләр чишелеше, шрифт язуы), торак йортлар подъезд һәм фатир номерлары күрсәткечләре белән жиһазланган булырга тиеш.

6.3 Аншлаглар Татарстан Республикасының ике дәүләт телендә дә, чит телдә дә (инглизчә) бертөрле үлчәмдәге шрифт белән башкарыла.

6.4 Аншлагларны урнаштыруга гомуми таләпләр булып тора:

6.4.1 урнаштыру урыннарын унификацияләү, урнаштыру буенча бердәм кагыйдәләргә үтәү;

6.4.2 жәяүлеләр һәм транспорт хәрәкәте шартларын, биналарны кабул итү дистанцияләрен, архитектура архитектурасын, яктырту урыннарын, яшел утыртмаларны исәпкә алып яхшы күренә.

6.5. Аншлагларны урнаштыру түбәндәге таләпләргә җавап бирергә тиеш:

6.5.1 биеклеп җир өстеннән - 2,5-3,5 м (заманча төзелеш районнарында - 5 м га кадәр);

6.5.2 чыгыш ясаучы архитектура детальләреннән ирекле булган фасад участогында урнашу;

6.5.3 фасадның вертикаль күчәрәне бәйләлек гади, архитектур эгъзасы;

6.5.4 күрше фасадларда билгеләр урнаштыруның бердәм вертикаль билгесе;

6.5.5 тышкы каплагыч объектларның (агачларның, корылмаларның) булмавы.

6.6 Номер билгеләр урнаштырылырга тиеш:

6.6.1 - төп фасадта - фасадның уң ягындагы сәгатътә;

6.6.2 урамда бер яклы транспорт хәрәкәте булган урамнарда - транспорт хәрәкәте юнәлешенә яқын фасада ягында;

6.6.3 - арканың яисә төп керү юлының уң ягындагы яисә проегы өстендә;

ишегалды фасадларында 6.6.4 - квартал эчендәге юл читлегендә;

фасадның озынлыгы 100 м дан артык булган 6.6.5 - аның капма-каршы яқларында;

сәнәгатъ предприятиеләре коймаларында һәм корпусларында 6.6.6 - төп керү, керү юлларының уң ягында;

6.6.7 сәгатътә урамнар чатында, почмак почмак өлешендә;

6.6.8 номерлы тамга янында урнашканда - бердәм вертикаль күчәрдә;

номер билгесе өстендә 6.6.9.

6.7 Подъезд һәм фатирлар номерларын күрсәтүчеләр ишек уемы өстендә яисә ишек уемын тутыру импостенда (горизонталь табличка), яисә 2,0 - 2,5 м биеклектәге ишек уемыннан уңда (вертикаль күрсәтмә) урнаштырыла.

6.8 Аншлаглар һәм номер билгеләре төзек хәлдә булырга тиеш. Аншлагларның һәм номер билгеләренең чисталыгы һәм төзеклеге өчен биналарны карап тоту өчен җаваплы затлар җаваплы.

6.9 Флагштокларны билгеләнгән тәртиптә расланган проект буенча йортның фасадына урнаштырырга кирәк.

6.10 Янғын гидрантларының урнашуы, полигонометрик билгеләр, геодезик билгеләрнең урнашу күрсәткечләре биналарның, камераларның, магистральләренең һәм су үткәргеч һәм канализация челтәрләренең цокольләрендә урнаштырырга кирәк.

Югарыда күрсәтелгән тамгаларның сакланышы һәм төзеклеге өчен аларны билгеләгән оешмалар җаваплы була.

6.11 рөхсәт ителми:

6.11.1 чыгыш ясаучы вывескалар, консольләр, шулай ук аны кабул итүне кыенлаштыручы объектларның номерлы билгесе белән янәшә урнаштыру;

6.11.2 фасадның чыгыш ясаучы элементлары яисә фасадның заглубленный участокларында, декор, кәрниз, капка элементларында номерлы билгеләр һәм күрсәткечләр урнаштыру;

6.11.3 аншлаглаларның билгеләнгән урыннан ирекле хәрәкәт итүе.

6.12 Биналардан һәм корылмалардан өске су алуны тәэмин итү өчен, аларның периметры буенча ышанычлы гидроизоляцияле сайлык урнаштыруны күздә тотарга кирәк. Калдыкның чигенүен бинадан 10% тан да ким булмаган якка кабул итәргә кирәк. Биналар һәм корылмалар өчен билгә киңлеген 0,8 - 1,2 м, катлаулы геологик шартларда (карстагы грунтлар) - 1,5 - 3,0 м кабул итәргә кирәк.

Бина жәяүлеләр коммуникацияләренә тоташкан очракта, гадәттә, каты өслекле тротуар сайлык ролен үти.

7. Түбәләр

7.1 Биналарның, корылмаларның түбәләре, су үткөрү системасы элементлары, төтен һәм вентиляция системалары төзек хәлдә булырга һәм теләсә нинди һава торышы шартларында йорт һәм жәяүлеләр өчен куркыныч тудырмаска тиеш.

7.2 Кышын биналарның милекчеләре һәм башка хокук ияләре, шулай ук күпфатирлы йортлар белән идарә иткәндә идарәче оешмалар тарафыннан түбә кардан, боздан һәм кан тамырыннан вакытында чистарту оештырылырга тиеш. Жәяүлеләр зонасына чыга торган якларда кар түбәсен чистарту участкалар киртәсә белән башкарылырга һәм барлык кирәкле чаралар кабул ителергә тиеш, бары тик тәүлекнең якты вакытында гына. Түбәнең калган скатларынан кар ташлау, шулай ук яссы түбәләр эчке ишегалды территорияләренә чыгарылырга тиеш. Йорттан жәяүлеләр юлына ташланган, жәмәгать транспортының көтү тукталышы, юлларның бер өлеше кар һәм кичекмәстән жыештырылырга тиеш.

7.3. Кар һәм наледи ыргытканда, тамырларны кыяганда, түбәдә ремонт һәм башка эшләр башкарганда, агачларның һәм куакларның, электр белән тәэмин итүнең һава линияләренең, яктырту һәм элементәнең, юл билгеләренең, светофорларның, юл киртәләренең һәм жайланмаларның, жәмәгать транспортын көтү павильоннарының, элмә такталарның, реклама конструкцияләренең, биналарның декоратив һәм инженерлык элементларының сакланышын тәэмин итә торган чаралар күрелергә тиеш. Күрсәтелгән элементлар зарарланган очракта, алар түбәне чистарткан һәм зарарланган очракта торгызылырга тиеш.

7.4. Биналарның, корылмаларның түбәләре су үткәргечләре булырга тиеш, алар жәяүлеләр һәм жәяүлеләр зоналарына агып төшә торган суның турыдан-туры элөгүенә юл куймый. Желоба, воронка, водостоклар аерылгысыз булырга һәм жыелган су күләменең үткөрүенә исәпләнергә тиеш. Юл кырыйларына жәяүлеләр зоналары булган биналар ягына чыга торган шоферлар жәяүлеләр юлыннан читкә китәргә тиеш.

7.5 рөхсәт ителми:

7.5.1. түбә өстендә түбә ябу өчен билгеләнгән предметларны (калактар, скрепкалар, ломнар), төзелеш материаллары, ремонт калдыкларын, файдаланылмый

торган механизмнарны һәм башка предметларны тәзү;

7.5.2. “Боз, кар һәм чүп-чар биналарының түбәсеннән су торбалары бүрәнкәсенә төшкән.

8. Жир кишәрлекләрен карап тоту

8.1. Жир кишәрлекләре территорияләрен карап тоту түбәндәгеләрне үз эченә ала:

8.1.1. көндәлек чүп-чардан, яфраклардан, кардан (ишкәк ишү, себерү һ.б.) һәм боз (наледи);

8.1.2. Юлларның, күперләрнең, урамнарның, тротуарларның, юл йөрү юлларының, жәяүлеләр территорияләренең бозга каршы материалларын эшкәртү;

8.1.3. карны көрәү һәм себерү;

8.1.4. кар һәм боз чыгару (кар-боз берәмлекләре);

8.1.5. Чисталыкта һәм техник төзек хәлдә урнаштыру һәм тоту контейнер майданчыклары, барлык калдыклар өчен контейнерлар, чүп савытлары, эскәмияләр, кече архитектура формалары һәм башкалар;

8.1.6. чүп-чар сиптерү камераларын, контейнерларны жыештыру, юу һәм дезинфекцияләү

(бункерлар) һәм контейнер майданчыклары;

8.1.7. яңгырлы һәм карлы суларны чыгару;

8.1.8. каты көнкүреш, эре габаритлы һәм башка калдыкларны жыю һәм алып китү;

8.1.9. тузан жыйдыруны һәм һаваның дымлануын киметү өчен территориядә су сиптерү;

8.1.10. яшел утыртмаларның сакланышын тәэмин итү, аларны карау; үз вакытында

территориядә гражданның тормышы һәм сәламәтлеге, физик һәм юридик затларның мөлкәте өчен куркыныч янаган корыган агачларны һәм яшел утыртмаларны кисеп алу;

8.1.11. төзекләндерүнең бозылган элементларын яңадан торгызу коммуналь билгеләнештәге объектларны, инженерлык коммуникацияләрен (корылмаларын), юлларны, тимер юл юлларын, күперләрне, жәяүлеләр өчен кичүләрне тәзү, реконструкцияләү һәм ремонтлау, реставрация, археология һәм башка жир эшләре уздыру;

8.1.12. карау һәм яңгыр сулары агызу коеларының эчтәлеге (яңгыр сулары канализациясе),

гамәлдәге дөүләт стандартлары таләпләре нигезендә жир асты коммуникацияләре (корылмалары) коелары;

8.1.13. төзелеш майданчыкларының, шул исәптән объектларның коймаларын тоту

төгәлләнмәгән төзелеш. Эшләр алып барылмаган төзелеш бетмәгән объектлар төзелеш чөптәләре белән ябылырга тиеш;

8.1.14. жиңмерелгән жир кишәрлекләренең коймаларын урнаштыру һәм тоту (жиңмерелгән, жиңмерелгән) биналар, корылмалар, алар чит затлар территориясенә керү һәм (яисә) рөхсәтсез урыннарда калдыклар урнаштыру мөмкинлеген юкка чыгара.

8.2. Әгәр жир кишәрлекләре хокукка ия булучылар жир кишәрлекләреннән читләшсә

вәкаләтле органнар аны карап тоту бурычларын, хокук ияләре белән килештермичә, әлеге Кагыйдәләрнең 8.1 пунктында күрсәтелгән гамәлләрне гамәлгә ашыруны тәэмин итәргә хокуклы.

9. Юлларны карап тоту

9.1 Юллар эчтәлеген вәкаләтле органнар йә "Дәүләт һәм муниципаль ихтыяжларны тәэмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәтләр сатып алу өлкәсендә контракт системасы турында" Федераль закон нигезендә муниципаль сатып алуларны уздыру нәтижәләре буенча әлеге эш төрләрен үткәргә конкурс откан оешмалар башкара.

9.2 Юллар территорияләрен карап тоту түбәндәгеләрне үз эченә ала:

9.2.1 юллар, тротуарлар, ясалма юл корылмалары, квартал эчендәге машина юлларын ремонтлау;

9.2.2 тротуарлардан (жәяүлеләр зоналары, юллар) һәм юлларның, ясалма юл корылмаларыннан пычрак, чүп-чар, кар һәм боз жыештыру (кар);

9.2.3 юл өслекләрендә юу һәм су сибү;

9.2.4 газларны һәм яшел утыртмаларны карау;

9.2.5 жәмәгать һәм тимер юл транспортының тышкы яктырту һәм контакт челтәре баганаларын ремонтлау;

9.2.6 кече архитектура формаларын ремонтлау һәм буяу;

9.2.7 ясалма юл корылмалары составына керә торган смотр һәм яңгыр сулары коеларын, таулы канауларны һәм ачык лотокларны төзү, ремонтлау һәм чистарту;

9.2.8 коймаларны, коймаларны, турникетларны, кече архитектура формаларын төзү, ремонтлау һәм ел саен буяу.

9.3 Юл өслекләрен саклау максатларында түбәндәгеләр рәхсәт ителми:

9.3.1 йөк ташу;

9.3.2 бүрәнәләр, тимер балчык, торбалар, кирпеч, башка авыр әйберләрне урамнарда төяү-бушату эшләрен ташлау һәм аларны тезү;

9.3.3 каты өслекле жирлек урамнары, чылбыр йөрешендәге машиналар буйлап чаптырып үтү;

9.3.4 квартал эчендәге жәяүлеләр юллары, тротуарларда зур йөк транспортының хәрәкәте һәм туктап торуы.

9.3.5 юл өлешендә һәм тротуарларда төзелеш материаллары һәм төзелеш калдыкларын ыргыту һәм (яисә) складлау.

9.4 Юлларны төзекләндерүнең аерым элементларына таләпләр:

9.4.1 Жәяүлеләр өчен жәяүлеләр йөри торган металл киртәләрне һәм тротуар баганаларын сезонлы буяу ел саен кышкы сезон тәмамланганнан соң, төзекләндерү айлыгы уздырылган чорда гамәлгә ашырыла. Каплама алдыннан ремонтланган, пычрактан чистартылган, юылган һәм пычранган булырга тиеш;

9.4.2 барлык юл билгеләре расланган паспортлар (схемалар) нигезендә заказчы тарафыннан билгеләнгән эшләрнең срокларында һәм тәртибендә юл билгеләре ясауга башкарылырга тиеш;

9.4.3 юлларның юл билгеләре таләп ителә торган төсләр һәм яктылык-техника характеристикаларын, эләктерү коэффициентын, эксплуатацияләүнең бөтен чоры дәвамында мөйдан буенча сакланышын тәэмин итәргә тиеш;

9.4.4 юл билгеләрен беркетү конструкцияләре һәм системалары күренү

шартларына һәм монтаж мөмкинлекләренә карап сайлана;

9.4.5 юл билгеләре төзек хәлдә булырга, вакытында чистартылырга һәм юылырга тиеш;

9.4.6 вакытлыча билгеләнгән юл билгеләре аларны урнаштыру зарурлыгын китереп чыгарган сәбәпләр бетерелгәннән соң бер тәүлек эчендә төшерелә;

9.4.7 визуаль-коммуникация системасы элементлары (транспорт һәм жәяүлеләр хәрәкәте юнәлешләре күрсәткечләре, жирлекнең планлаштырылган-структур элементлары күрсәткечләре) юлларда һәм транспорт чигелешләрендә аларга таба хәрәкәт юнәлеше күрсәтелү өчен билгеләнә;

9.4.8 парковкалар (парковка урыннары) шул исәптән гомуми файдаланудагы жирле әһәмияттәге автомобиль юлының бер өлеше һәм (яисә) машина юлына һәм (яисә) тротуарга, юл кырыена тоташкан урыннар) муниципаль хокукый актларда билгеләнгән тәртиптә файдаланылырга тиеш.

10. «Сеже авыл жирлегә» муниципаль берәмлегенә гомуми файдаланудагы территорияләрен карап тоту һәм төзекләндерү

10.1. Муниципаль берәмлекнең гомуми файдалану территорияләрендә тыела:

10.1.1. территорияне металл ватык, төзелеш һәм көнкүреш ватыклары белән капларга

авыл хужалыгы продукцияләре һәм калдыклар белән өелгән чүп-чар белән, ягулык-майлау материалларын, нефть продуктларын пычратырга, калдыкларны чүпләкләр корырга;

10.1.2. махсус бүлеп бирелгән урыннардан тыш, калдыклар һәм чүп-чар урнаштырырга

калдыклар жыю өчен контейнерлар;

10.1.3. стационар булмаган сәүдә объектларын, шулай ук хезмәт күрсәтүләр өлкәсе объектларын урнаштырырга

ял итү өлкәсендә (аттракционнар, кабартылган батутлар, велосипедлар, роликлар һәм халыкның ялын һәм күңел ачуын оештыру өчен кулланыла торган башка шундый объектлар) билгеләнгән тәртипне бозып;

10.1.4. махсус искәрмәдән тыш, автотототранспорт чараларын юарга һәм чистартырга

билгеләнгән урыннар;

10.1.5. сүс, тузанлы йөкләрне, эретмәләрне, яфракларны, калдыкларны күчерергә

юлларның пычрануын булдырмый торган брезент яисә башка материал белән каплану, әлегә максатлар өчен жиһазланмаган машиналарда сыек йөкләр;

10.1.6. стационар булмаган объектларны үз белдегә белән урнаштырырга;

10.1.7. житештерү эш без тиешле рөхсәт (ордер)

жир эшләрен уздыруга;

10.1.8. туфрак, чүп-чар, калдыклар, кар, бозны урыннарда чыгарырга һәм аударырга, юк

шушы максатлар өчен билгеләнгән;

10.1.9. урамнарда, тротуарларда, газоннарда төзелеш материаллары төзөргә, гамәлдәге законнарны бозып, квартал эчендәге юлларны һәм йортларга керү юлларын ябарга;

10.1.10. тәмәке төпчөкләре, кәгазь, чүп-чар ыргыту, газлар, тротуарлар, урам территорияләре

мәйданнар, ишегаллары, паркларда, скверларда һәм башка жәмәгать урыннарында;

10.1.11. бакча диваннары, эскәмияләр, пычрак сулар, бозарга яисә бозарга урналарны, урам яктырту фонарьларын, башка кече архитектура формаларын юкка чыгарырга;

10.1.12. Катнашманы һәм көнкүреш чүп-чарын кое капкачларына, су алгычларына ыргытырга

яңгыр канализациясе рәшәткәләре, лотоклар, кюветлар;

10.1.13. чүп-чар, яфрак һәм коры үләннәрне, тара, житештерү калдыкларын яндырырга,

каты коммуналь калдыклар, учаклар кабызырга, шул исәптән предприятиеләрнең эчке территорияләрендә һәм шәхси биләмәләрдә янгынга каршы чаралар кабул итмичә (ябык савытлар һәм янғын сүндерү чаралары булу);

10.1.14. үз белдегең белән фасады ясарга, барлык типтагы гаражларны урнаштырырга,

вакланмалар, базлар, утын сарайлары, будкалар, күгәрченнәр, теплицалар, лапаслар һәм башка корылмалар арендага яисә миләккә караган жир кишәрлекләреннән читтә урнашкан, шулай ук билгеләнмәгән урыннарда тышкы мәгълүмат йөртүчеләр, кече архитектура формалары;

10.1.15. Яшел утыртмаларны ватарга, бозарга һәм юкка чыгарырга, житештерергә

агач кәүсәләрендә үз белдекләре белән бүрәнәләр өеп, агач башларына гамаклар, таганнар, кер киптерү өчен баулар тагарга, аларга кадуклар салырга;

10.1.16. газларны жимерергә һәм юк итәргә;

10.1.17. юл капланмаларының юл өлешенә, гамәлдәге законнарны бозып, кар көрәргә;

10.1.18. “Авил жирлегенең башкарма комитеты билгеләгән йорт хайваннарын һәм кошларын көтү өчен махсус билгеләнгән урыннардан (көтүлекләрдән) тыш, урамнарда, авыл хужалыгы жирләрендә эш итүче затларны караучысыз һәм озатып йөрүче затларның урнашуы;

10.1.19 Эре габаритлы төзелеш чүп-чарын, көнкүреш техникасы һәм жиһазлары, агачлар шырпыларын, эре габаритлы чүп-чар чыгаруга килешү булмаганда һәм гамәлдәге законнарны бозып контейнерларга һәм контейнер мәйданчыкларына урнаштырырга;

10.1.20 гамәлдәге законнарны бозып, комплектлаштырылган (төзек булмаган) транспорт чарасын урнаштырырга һәм сакларга;

10.1.21. юынырга, кер юарга һәм хайваннар коенырга, чишмәләрдә, коеларда, суүткәргеч колонкаларда, елга ярларында, күлләрдә һәм ясалма (декоратив) сулыкларда автотранспорт чаралары юарга;

10.1.22. Торак йорт янындагы территориядә, йорт янындагы территориядән читтә тирес склады төзү»;

10.1.23. Йорт яны территорияләрендә, урам юлларында, урамнардан читтә һәм бу максатлар өчен билгеләнмәгән урыннарда җайланмалар, налив помоеклары, агып төшләр, чыгарылган калдыклар, житештерү һәм куллану калдыклары, юынтыклар һәм шакшылар урнаштыру. Торак биналарда канализациясе булмаган урыннарда бәдрәф һәм юынгыч чиста чиста булмаган чиста чүп базалары каралган, алар эре предметларның чокырга элөгүенә комачаулый торган рәшәткәле стеналар һәм капкачлар белән капланган;

10.1.24. Йөк ташу, рельслар, бүрәнәләр, тимер балчыклар, торбалар, кирпеч һәм башка авыр предметлар урамнарында йөк төяү-бушату эшләрен башкарганда ташып төшү, чылбыр йөрешендә каты өслекле машиналар булган урамнар буйлап йөрү, квартал җәяүлеләр юлында, тротуарларда һәм газларда зур йөк транспорты хәрәкәте һәм туктап тору;

10.1.25.

10.1.26. торак пунктлар чикләрендәге яшелләндерелгән территорияләрдә (газларны, чөчөкләкләрне һәм үләнчел үсемлекләр биләгән башка территорияләрне дә кертеп), балалар һәм спорт майданчыкларында, хайваннарны йөртү майданчыкларында, шулай ук йорт янындагы территорияләрдә урнашкан хужалык майданчыкларында транспорт чараларын урнаштырырга.

11. Индивидуаль торак йортларны карап тоту һәм индивидуаль торак төзелеше территориясен төзекләндерү

11.1. Индивидуаль торак йортларның миләкчеләре (яисә) яллаучылары (алга таба

- торак йортлар хужалары), әгәр законда яисә шартнамәдә башкасы каралмаган булса:

11.1.1. Торак йортларның фасадларының, коймаларның (коймаларның) тиешенчә торышын тәмин итәләр, шулай ук йорт биләмәләре чикләрендә башка корылмаларның торышын тәмин итәләр, аларны вакытында ремонтлауны һәм буяуны үз вакытында җитештерәләр. Индивидуаль йорт биләмәләре территориясә каралган булырга тиеш, шул исәптән үләннәр чабылган;

11.1.2. Торак йортта номер билгесенә ия һәм аны төзек хәлдә тотарга;

11.1.3. йорт биләмәләре территориясен тәртиптә тоту һәм янәшәсендәге территориянең тиешле санитар халәтен тәмин итә;

11.1.4. Йорт биләмәләре чикләрендә яшел утыртмаларны тәртиптә тоту, куакларны һәм агачларны санитар кисеп аудару, газүткәргечләрнең, электр үткәргечләрнең кабель һәм һава линияләренең һәм башка инженерлык челтәрләренең сак зонасында агачлар утыртмаска;

11.1.5. Канауларны һәм су агызу торбаларын чистарталар, язгы чорда кар суларын үтүне тәмин итәләр;

11.1.6. Тирә-юньдәге территориядән чистартылган карны шул рәвешле төзиләр: транспортка чыгу, андагы инженерлык коммуникацияләренә һәм корылмаларга керү, җәяүлеләрнең үтеп керүе һәм яшел утыртмаларның сакланышы;

11.1.7. Вәкаләтле орган белән йорт биләмәләрен киртәләүнең биеклеген, тышкы кыяфәтен һәм төсен килештерәләр;

11.1.8. үзекләштерелгән канализация, юынгыч чокыр, бәдрәф булмаганда бирелгән җир кишәрлеге чикләрендә санитария нормалары нигезендә аларны даими рәвештә чистарту һәм дезинфекцияләү белән җиһазландыралар;

11.1.9.каты һәм эре габаритлы калдыкларны махсус майданчыкларда урнаштырылган контейнерларга төзиләр;

11.1.10.каты көнкүреш һәм эре габаритлы калдыкларны билгеләнгән тәртип нигезендә үз вакытында жыеп алуны һәм чыгаруны тәмин итәләр.

11.2. Шәхси торак төзелеш территориясендә рәхсәт ителми:

11.2.1. йорт биләмәләре чикләреннән читтәге киртәләр урнаштырырга;

11.2.2. Яфрактарны, калдыкларның теләсә нинди төрләрен һәм чүпне территориягә яндырырга

йорт биләмәләре һәм алар янындагы территорияләрдә;

11.2.3. күмер, тара, утын, калдыктар, төзелеш материаллары, төзелеш материаллары кушарга

шул исәптән асыл хужалыгы продукциясен (печән, салам һ.б.), чимал, жиһазлар, жир, тирес, йорт биләмәләре территориясә өчен чүп-чар;

11.2.4. йорт биләү территориясә өчен транспорт чараларын юарга;

11.2.5. ишегалды корылмалары төзәргә, чүп-чар чокырларын төзекләндерәргә

йорт биләмәләре территориясә;

11.2.6. Әлеге территориянең урамнарында махсус транспортка һәм урып-жыю техникасына үтеп керүне кыенлаштыра торган киртәләр урнаштырырга;

11.2.7. Территорияне төзекләндерү элементларын жиһазларга һәм бозарга, сулыкларны кисәргә;

11.2.8. Ишегалланган (төзек булмаган) транспорт чарасын йорт биләмәсә территориясенә сакларга;

11.2.9. сыек шакшыларны агызып, налив помоек жайланмаларын урнаштырырга, житештерү һәм куллану калдыкларын юл өлешендә алып чыгу;

11.2.10. Тирә-юньдәге территорияне теләсә нинди калдыктар белән чүпләргә.

11.2.11. карны этеп чыгарырга, чүп ташларга, шлак ташларга, йорт биләмәләре территориясенә сыек көнкүреш калдыкларын жиһазларга;

11.2.12. Ишегалды һәм аның янәшәсендәге территориядән чистартылган кар һәм бозны юлларның һәм юл йөрү юлларының үткән өлешенә күчәргә яки күчәргә.

11.3 Индивидуаль торак йортлар төзү чорында рәхсәт ителәргә мөмкин

жиһаз башкарма комитетының язмага рәхсәтә булган очракта, йорт биләмәсенә якин территориядә, шул исәптән урамда, төзелеш материалларын вакытлыча саклау. Төзелеш материаллары кешеләр гомеренә һәм сәламәтлегенә зыян салуны булдырмый торган ысул белән урнаштырылырга, шулай ук ишелү, егылу яки башка йогынты ясау нәтижәсендә өченче затлар мөлкәтенә зыян китерү ысулы белән урнаштырылырга тиеш.

12. Су сиптерү канализациясә челтәрләрен, күзәтү һәм яңгыр коеларын, су чыгару корылмаларын карап тоту

12.1. Карау һәм яңгыр сулары коелары, жир асты коммуникацияләре коелары, люктар (рәшәткәләр) ябык хәлдә булырга һәм транспорт һәм жәяүлеләрнең куркынычсыз хәрәкәтен тәмин итә торган төзек хәлдә булырга тиеш.

12.2. Төзек техник халәттә тоту, чистарту һәм саклау

кабул итү бүлмәләре, тупик, күзәтү һәм башка коелар һәм камералар гамәлдәге дәүләт стандартлары таләпләре нигезендә аларның хужаларын тәмин итә.

12.3. магистраль һәм квартал эчендәге челтәрләрне тоту һәм эксплуатацияләү

жиһазләтә яңгыр канализациясә махсуслаштырылган оешмалар белән төзелгән

шартнамалар нигезендә әлеге максатларга жирлек бюджетында каралган акчалар чикләрендә гамәлгә ашырыла.

12.4. Ливия канализациясенә ведомство челтәрләрен тоту һәм эксплуатацияләү тиешле оешмалар акчалары исәбеннән житештерелә.

12.5. Хужалыксыз инженерлык коммуникацияләре һәм күзәтү коелары юлларны карап тотучы махсушлаштырылган оешмалар тарафыннан тиешле куркынычсызлыкта ярдәм күрсәтелергә тиеш.

12.6. Ливияле канализация коллекторларын саклау максатларында билгеләнә Саклау зонасы - коллекторның һәр ягына 2 м.

12.7. Ливия канализациясе коллекторларының сак зонасы чикләрендә тиешле документларны рәсмиләштерү һәм эксплуатацияләүче оешма, башка органнар белән гамәлдәге законнарда билгеләнгән очракларда язмача килештерү рәхсәт ителми:

12.7.1. жир эшләрен башкарырга;

12.7.2.

12.7.3. төзелешне башкарырга, сәүдә, хужалык һәм көнкүреш корылмаларын урнаштырырга;

12.7.4. Сәнәгать, көнкүреш калдыкларын, чүп-чарны һәм башка материалларны ташларга.

12.8. Урамнарны, биналарны, корылмаларны су басу, наледлар язалу рәхсәт ителми

суүткәргеч, канализация, яңгыр жайланмалары, системалар, челтәрләр һәм корылмаларның төзексезлегә, шулай ук газ, тротуарларга, урамнарда һәм ишегалды территорияләренә су агызып чыгудан.

12.9. Жирлек территориясендә йота торган коеларны урнаштыру рәхсәт ителми пешерү майданчыкларын да.

12.10. Яңгырлы коеларның рельшетлары даими рәвештә булырга тиеш таза хәлдә. Өлгергәнлекне чикли торган рәшәткәләр һәм коеларны чүпләү, тыю рәхсәт ителми. Коелау канализациясенә күзәтү һәм яңгыр сулары коеларын профилактик тикшерү һәм аларны чистарту елына кимендә ике тапкыр башкарыла. Смотр һәм яңгыр сулары коеларын чистартканнан соң, барлык пычранулар кичекмәстән чыгарылырга тиеш.

12.11. Смотр коелары люкларын бергеләштерү берүзе башкарылырга тиеш юлларның, тротуарларның, жәяүлеләр һәм велосипед юлларының, яшел зоналарның өслек дәрәжәсе.

12.12. Смотр коеларының люкларын үзара бәйләү дәрәжәсен тайпылдыру рәхсәт ителә

юлларның, тротуарларның, жәяүлеләр һәм велосипед юлларының, яшел зоналарның иң күбе 2 см, яңгыр белән капланган коеларның 3 см дан артмый.

12.13. Түбәләре яки рәшәткәләре жиңмерелгән коммуналь коелар яки юк, ачыкланганнан соң ук челтәрне эксплуатацияләүче оешма тарафыннан чикләнгән, тиешле кисәтү билгеләре белән билгеләнгән һәм билгеләнгән вакытта алыштырылган булырга тиеш.

12.14. Планлы эшләрдә инженерлык челтәрләрендә канализация стокаларын алып ташлау

якындагы коеларда канализация челтәре, су үткәргеч су һәм жылылык челтәрләреннән су житештерелә - яңгыр сулары канализациясенә (ул булса). Юлга су

ташлау тыела.

12.15. Үрчү нәтижәләрен бетерү көч белән һәм акча исәбеннән башкарыла. зарарланган инженер челтәрләре хужалары.

12.16. Ливия челтәрләренәң төзек техник торышы өчен җаваплылык канализация (шул исәптән люкларны, рәшәткәләрне үз вакытында ябу) эксплуатацияләүче оешмаларга йөкләнә.

13. Тышкы яктырту объектларын (чараларын) карап тоту

13.1 Тышкы яктырту элементларына яктырткычлар, кронштейннар, терекләр, чыбыклар, кабельләр, туклану чыганакалары (шул исәптән жыю, туклыклы пунктлар, идарә әржәләре) керә.

13.2 Урамнар, юллар, майданнар, жәяүлеләр өчен тротуарлар, торақ кварталлар, ишегаллары, предприятиеләр, учреждениеләр, оешмалар территорияләре, шулай ук жәмәгать һәм торақ биналарның аншлаглари һәм номерлы билгеләре, юл билгеләре һәм күрсәткечләр, тышкы мәгълүмат элементлары һәм витриналар тәүлекнең караңгы вакытында яктыртылырга тиеш.

13.3 Урамнарны, юлларны, майданнарны, микрорайоннар территорияләрен тышкы яктырту кичке эңгер-меңгердә табиғый яктырту дәрәжәсен киметкәндә башкарыла, ә сүндерү - иртәнге эңгер-меңгердә 10 лкага кадәр күтәрелгәндә.

13.4 Торақ йортларның подъездларын, аншлагларины һәм йортларның номерлы билгеләрен, шулай ук архитектура-сәнгать яктырту системаларын кертү һәм сүндерү урамнарны тышкы яктырту режимында башкарыла.

13.5 Биналарның һәм корылмаларның милекчелек формаларына карамастан, биналарның һәм корылмаларның архитектур-сәнгать яктырткычлары булуын һәм эшләвен проектлар нигезендә тәэмин итәргә тиеш.

13.6 Төп майданнарда, магистральләрдә һәм урамнарда, транспорт тоннельләрендә эшләмәүче яктырткычлар саны 3 %тан артмаска тиеш, жирлекнең башка территорияләрендә (район билгеләнешендәге урамнар, ишегалды территорияләре) - 5 %, жир асты кичүләрендә - көндөз дә, кичке һәм төнге режимнарда да 10 % төшкел итә (яңдырылган 10 яктырткычта бер мөһим яктырткыч рәхсәт ителә).

13.7 терекөмешә булган газ разрядлы лампалар бу максатлар өчен билгеләнгән махсус биналарда сакланырга һәм утильләштерү өчен махсуслаштырылган предприятиеләргә чыгарылырга тиеш.

13.8 Күрсәтелгән типтагы лампаларны чүпләкләргә, чүп эшкәртү заводларына чыгару рәхсәт ителми.

13.9 Тышкы яктырту җайланмаларының металл баганалары, кронштейннары һәм башка элементлары чиста булырга, крен, коррозия чыганакалары булмаска һәм кирәк саен милекчеләр (хужалар, кулланучылар) белән буялырга, ләкин өч елга бер тапкырдан да сирәгрәк булмаска һәм төзек хәлдә калырга тиеш.

13.10 Тышкы яктыртуның бердәм системасына тоташтырылган урам һәм йорт яны яктыртуын тоту һәм ремонтлау әлегә төр эшләренә башкаруга конкурс откан вәкаләтле орган яисә махсуслаштырылган оешма "Дәүләт һәм муниципаль ихтияжларны тәэмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләренә сатып алулар өлкәсендә контракт системасы турында" Федераль закон нигезендә муниципаль сатып алулар уздыру нәтижәләре буенча конкурс откан махсус оешма гамәлгә ашыра.

13.11 Торақ йортларны гамәлгә кертү җайланмаларына тоташтырылган йорт яны

яктырткычын тоту һәм ремонтлау идарәче оешмалар тарафыннан гамәлгә ашырыла.

13.12 Тышкы яктырту терәкләре, жәмәгать (тимер юл) транспортының контакт челтәре терәкләре, яклау, бүлү киртәләре, юл корылмалары һәм юллар жиһазлары элементлары буялган булырга, язмалардан һәм теләсә нинди мәгълүмати-басма продукциядән чистартылырга, төзек һәм чиста булырга тиеш.

13.13 Тышкы яктырту баганаларын, жәмәгать (тимер юл) транспортының контакт челтәре терәкләрен алмаштырганда күрсәтелгән конструкцияләр демонтажланырга һәм өч тәүлек эчендә челтәрләр хужалары тарафыннан чыгарылырга тиеш.

13.14 Тышкы яктыртуның сынган терәкләрен чыгару юллардагы терәк хужасы тарафыннан кичекмәстән, калган территорияләрдә - шундый кирәк (демонтаж) табылганнан соң бер тәүлек эчендә башкарыла.

13.15 Жәмәгать (тимер юл) транспортының яктырту һәм контакт челтәре терәкләрендә урнаштырылган барлык элементларның һәм объектларның төзек һәм куркынычсыз тышкы кыяфәте өчен әлеге терәкләрнең милекчесе (хужасы) җаваплы.

13.16 Чыбыкларның өзекләре, терәкләрнең, изоляторларның зарарланулары булганда тышкы яктырту җайланмаларын эксплуатацияләү рөхсәт ителми.

13.17 Электр үткәргечләре өзелү яки терәкләрнең зарарлануы белән бәйле тышкы яктырту җайланмалары эшендә тәртип бозуларны, ачыкланганнан соң ук кичекмәстән юкка чыгарырга кирәк.

13.18 чыбыкларны һәм кабельләрне челтәргә һәм тышкы яктырту җайланмаларына рөхсәтсез тоташтыру һәм тоташтыру рөхсәт ителми.

13.19 Тышкы яктырту чаралары белән жиһазланган тышкы яктырту объектларының яисә объектларның милекчеләре (хужалары), шулай ук тышкы яктырту объектларына (чараларына) хезмәт күрсәтүче оешмалар түбәндәгеләргә бурычлы:

13.19.1 урамнарны, юлларны, терәкләрнең һәм яктырту җайланмаларының сыйфатын тиешенчә яктыртуны, бозылганда яисә зарарланганда үз вакытында ремонт ясарга;

13.19.2 билгеләнгән тәртип нигезендә яктыртуны кабызуны һәм сүндерүне күзәтергә;

13.19.3 тышкы яктыртуны һәм бизәүне урнаштыру, тоту, урнаштыру һәм эксплуатацияләү кагыйдәләрен үтәргә;

13.19.4 тышкы яктырту фонарьларын үз вакытында алыштырырга.

13.20 Аерым яктырткычларның яктырту вакыты төзексезлекләр ачыкланган яки тиешле хәбәр килгән вакыттан алып 10 тәүлектән артмаска тиеш.

13.21 Тротуарларда урнашкан жәмәгать транспортының мачта һәм тышкы яктырту баганалары тирәсендә территорияләргә җыештырган өчен җаваплылык тротуарларны җыештыру өчен җаваплы затларга йөкләнә.

13.22 Трансформатор һәм бүлү подстанцияләренә якин территорияләргә, автоматик режимда эшләүче (хезмәт күрсәтүче персоналдан башка) башка инженерлык корылмаларын җыештыру өчен җаваплылык әлеге объектлар урнашкан территорияләр хужаларына йөкләнә.

14. Кече архитектура формаларын карап тоту

14.1 Кече архитектура формаларына түбәндәгеләр керә: монументаль-декоратив бизәлеш элементлары, мобиль һәм вертикаль яшелләндерү җайланмалары, су җайланмалары, муниципаль жиһазлар, җирлек территориясендә коммуналь-көнкүреш

һәм техник жиһазлар.

14.2 Кече архитектура рәвешләрен карап тоту бирелгән жиһар кишәрлекләре чикләрендә, гомуми файдаланудагы территорияләрдә жиһар кишәрлекләренә хокукка ия булуылар тарафыннан гамәлгә ашырыла - вәкаләтле орган тарафыннан йә "Дәүләт һәм муниципаль ихтыяжларны тәмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләренә сатып алу өлкәсендә контракт системасы турында" Федераль закон нигезендә муниципаль сатып алулар уздыру нәтижәләре буенча әлегә эшләрне башкаруга конкурс откан оешма тарафыннан тәмин ителә 05.04.2013 N 44-ФЗ.

14.3 Кече архитектура формалары хужалары бурычлы:

14.3.1 чиста һәм төзек хәлдә кече архитектура формаларын карап тоту;

14.3.2 язгы чорда кече архитектур формаларны планлы рәвештә карап чыгарга, аларны иске буядан, күгәрәктән, юдан, буядан чистартырга, шулай ук сынган элементларны алыштырырга;

14.3.3 кышкы чорда кече архитектур формаларны, шулай ук аларга кар һәм боздан якын килүләренә чистартырга;

14.3.4 кырлы өслек белән комлыклар корырга, комлыкларда елга кимендә бер тапкыр ком кисәкләрен алыштырырга;

14.3.5 балалар, спорт, хужалык майданчыклары һәм ял итү майданчыклары жайланмаларының конструктив элементларының ныклыгы, ышанычлылыгы һәм иминлеге таләпләренә туры килүен күзәтергә;

14.3.6 фонтаннар эшләү чорында су өслеген көндәлек чүп-чардан чистартырга.

14.4 Рөхсәт ителми:

14.4.1 кече архитектур формаларны билгеләү буенча кулланмау (балалар уен майданчыкларында өлкәннәрнең ял итүе, спорт майданчыкларында эчке киём һ.б.);

14.4.2 теләсә нинди мәгълүмати-басма продукцияне кече архитектура формаларында элөп куярга һәм ябыштырырга;

14.4.3 кече архитектур формаларны һәм аларның конструктив элементларын бозарга һәм жәрәхәтләргә.

15. Стационар булмаган объектларны карап тоту

15.1 Стационар булмаган объектларны урнаштыру мондый объектларны муниципаль хокукый актта билгеләнгән төрүптә урнаштыру схемасы нигезендә гамәлгә ашырыла.

15.2 Жиһар кишәрлеген арендау шартнамәсе срогы тәмамлангач, стационар булмаган объект арендатор тарафыннан демонтажләнгән, ә жиһар кишәрлеге - азат ителгән һәм башлангыч хәләткә китерелгән булырга тиеш.

15.3 Стационар булмаган объектларның милекчеләре булган юридик һәм физик затлар бурычлы:

15.3.1 аларны ремонтларга һәм буярга. Ремонт проект документациясендә билгеләнгән тышкы кыяфәтне һәм төс чишелешен саклап калуны исәпкә алып башкарылырга тиеш;

15.3.2 янәшәсендәге территориядә яшел утыртмаларның, газларның, бордюр ташының, кече архитектура формаларының (алар булса) сакланышын күзәтергә, әлегә Кагыйдәләрдә билгеләнгән таләпләр нигезендә күрсәтелгән территорияне карап торырга;

15.3.3 стационар булмаган объектлар янындагы урналарны билгеләргә, чүп-чардан көн дөвамында чистартырга, ләкин тәүлеккә кимендә бер тапкыр, урналарны елына бер

тапкырдан да ким булмаган күлөмдө буярга.

15.4 Рөхсәт ителми:

15.4.1 проектта каралмаган янкорманың, козырекларның, лапасларның һәм башка конструкцияләрнең стационар булмаган объектларына төзөргә;

15.4.2 стационар булмаган объектларга якин сәүдә-суыткыч жиһазлары куярга;

15.4.3 стационар булмаган объектларда һәм аларның түбәләрендә тара, товарлар, детальләр, көнкүреш һәм житештерү характерындагы башка предметларны берләштерергә, шулай ук стационар булмаган объектларны склад максатларына яраклаштырырга;

15.4.4 стационар булмаган объектлар арасында жиһазлар, калдыклар белән янгынга каршы өзеклекләр йөкләрне йөкләргә;

15.4.5 стационар булмаган объектларны, биналар арканнарында, газларда, майданчыкларда (балалар ялы, спорт, транспорт тукталышларында), суүткөргеч һәм канализация челтәрләренең саклау зонасында, торбаүткөргечләрдә, шулай ук вентиляция шахталарына кадәр - 25 метрдан кимрәк, торак биналар тәрәзәләренә кадәр, сәүдә предприятиеләре витриналарында - 20 метрдан кимрәк, агач көүсәләрендә - 3 метрдан да кимрәк урнаштырырга.

16. Төзелеш эшләрен башкару урыннарын карап тоту

16.1 Төзелеш майданчыкларын һәм аларга якин территорияләренә карап тоту, ремонт, төзелеш һәм башка төр эшләр тәмамланганнан соң төзекләндерү эшләрен яңарту йорт салучыга йөкләнә.

16.2 Эшләнмәгән төзелеш объектларын һәм аңа якин территорияләренә карап тоту, әлеге Кагыйдәләр таләпләрен үтәп, төзүчегә йөкләнә.

16.3 Эш алып барылмаган төзелеш объектлары төзелеш челтәрләре белән ябылган булырга тиеш.

16.4 Эшләр башланганчы, шулай ук төзелеш, ремонт һәм башка төр эшләренә житештерү чорында:

16.4.1 жирлек башкарма комитетының хокукый актлары таләпләре нигезендә төзелеш майданы территориясенә бөтен периметры буенча типовой киртә билгеләргә;

16.4.2 төзелеш майданчыгы киртәсенә гомуми тотрыклылыгын, ныклыгын, ышанычлылыгын, эксплуатация куркынычсызлыгын тәэмин итәргә;

16.4.3 төзелеш майданчыгы коймаларының техник торышын, аның чисталыгын, пычрактан, кардан, наледидан, мәгълүмати-басма продукциядән һәм граффитидан вакытында чистартуын күзәтергә;

16.4.4 төзелеш майданы территориясенә кергәндә төзелеш объектының гамәлдәге төзелеш нормалары һәм кагыйдәләре таләпләренә җавап бирә торган мәгълүмат тактасын урнаштырырга һәм аны тиешле хәлдә тотарга;

16.4.5 жәяүлеләр өчен вакытлы тротуарлар төзүне тәэмин итәргә;

16.4.6 төзелеш майданчыгы периметры буйлап тышкы яктыртуны тәэмин итәргә;

16.4.7 юлларның (юлларның) алгы өлешенә пычрак һәм чүп-чар чыгарылмый торган юлларда транспорт чаралары тәгәрмәчләрен чистарту яки юу пунктларын төзелеш майданчыгына, йорт эчендәге машина юлларын һәм транспорт чаралары юлларын төзекләндергән подъездлар булдырырга;

16.4.8 юллар һәм юлларның сакланышын тәэмин итә торган төзелеш майданчыгына керү юлларында йөк автотранспортының (10 тоннадан артык) ябык циклы

хәрәкәте маршрутын килештерергә;

16.4.9 төзелеш майданчыгы территориясендә каты көнкүреш, эре габаритлы һәм төзелеш калдыкларын жыю өчен контейнерлар һәм (яисә) бункерлар булдыруны тәэмин итәргә;

16.4.10 төзелеш майданы территориясеннән билгеләнгән тәртиптә каты көнкүреш, эре габаритлы һәм төзелеш калдыкларын чыгаруны оештыруны тәэмин итәргә;

16.4.11 төзелеш майданчыгы территориясеннән жыештырылган һәм калдыклар булмаган кар эретү станцияләренә яисә билгеләнгән тәртиптә килештерелгән махсус билгеләнгән урыннарга кар чыгаруны тәэмин итәргә;

16.4.12 төзелеш майданчыгы янындагы территорияне, аңа якин килү юлларын һәм тротуарларны пычрактан, чүп-чардан, кардан, боздан көндәлек жыештыруны тәэмин итәргә (ел (кыш, жәй)).

16.4.13 эшләргә башкарганда гамәлдәге жир асты инженерлык коммуникацияләрен, тышкы яктырту челтәрләрен, яшел утыртмаларны һәм кече архитектура формаларын саклауны тәэмин итәргә.

16.5 Төзелеш һәм (яисә) ремонт эшләре алып баруның барлык чоры дәвамында әлеге Кагыйдәләргә 17.4 пунктында күрсәтелгән таләпләргә үтәргә, шулай ук эш башкарганда жиңерелгән һәм жиңерелгән юл өслекләрен, яшел утыртмаларны, газоннарны, тротуарларны, откосларны, кече архитектура формаларын торгызырга кирәк.

16.6 Төзелеш материаллары, жиһазлар, автотранспорт һәм күчмә механизмнар, ярдәмче бүлмәләр, эшче һәм хезмәткәрләргә вакытлыча тоту өчен көнкүреш вагоннары, төзелеш калдыкларын вакытлыча саклау һәм туплау өчен урыннар төзелешне оештыру проекты нигезендә төзелеш майданчыклары чикләрендә урнаштырыла.

16.7 Рәхсәт ителми:

16.7.1 гражданның шәхси һәм иҗтимагый иминлеген тәэмин итүгә бәйлә коткару, авария-торгызу һәм башка кичектергесез эшләрдән тыш, 23 сәг. 00 сәгатътән 7 сәг. 00 сәгатъкә кадәр тынлыкны бозуга китерүче төзелеш, ремонт, төяү-бушату һәм башка эшләр зоналары тирәсендә оештыру һәм үткөрү;

16.7.2 жирлек Башкарма комитетының рәхсәтеннән (күрсәтмәләреннән) башка юлларның һәм тротуарларның юл өлешенә тарауын яисә ябылуын башкарырга;

16.7.3 чүп-чарны яндырырга һәм төзелеш производствосы калдыкларын утильләштерергә.

16.7.4 грунт, чүп-чар, төзелеш материаллары, жиңел тару, агачларны брезент белән капланмыйча яки юлларны пычратмыйча гына кискән, шулай ук төзелеш катнашмаларын һәм эремәләрен (шул исәптән цемент-ком эремәсен, известь, бетон катнашмаларын) юлларга, тротуарга, юл кырына яки юл кырына якин газ полосасын салу мөмкинлеген юкка чыгармый торган чаралар күрмичә генә күчереп йөрткән.

17. Күмү урыннарын карап тоту

17.1 Этник, санитар һәм экологик таләпләр нигезендә жиңләү урыннарын тоту федераль законнар таләпләре һәм муниципаль хокукый актта билгеләнгән жиңләү урыннарын тоту кагыйдәләре нигезендә гамәлгә ашырыла.

17.2 Мәет жиңләү урыннарын санитар карап тотуны вәкаләтле орган йә "Дәүләт һәм муниципаль ихтыяҗларны тәэмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләргә сатып алу өлкәсендә контракт системасы турында" Федераль закон нигезендә

муниципаль сатып алуларны уздыру нәтижәләре буенча әлеге төр эшләргә үткәргә конкурс откан махсулаштырылган оешма башкара.

17.3 Күмү урыны эчтәлегенә таләпләр:

17.3.1 зиратларда жәмәгать бәдрәфләре чиста һәм төзек хәлдә булырга тиеш. Ижтимагый бәдрәфләр территорияләрендә урыннар чистартылырга тиеш;

17.3.2 зират территориясендә чүп-чар һәм чүп савытлары чистартылырга тиеш. Калдыклар тупланган саен 3 көнгә бер тапкырдан да ким булмаган күләмдә чыгарылырга тиеш;

17.3.3 ауган һәм авария хәлендә агач утыртмалары булу рәхсәт ителми. Авария агач утыртмалары ачыкланганнан соң бер тәүлек эчендә жиңереләргә тиеш;

17.3.4 шәхесе ачыкланмаган каберләр яки үлгәннәрнең каберләре пычрактан һәм чүп-чардан чистартылырга, калкулык һәм каберлек белән жиһазланырга тиеш. Үләннең биеклегә күмү участогы чикләрендә 15 см дан артмаска тиеш. Кырык агач-куак үсентеләре булу күмү участогы мәйданының 10%тан артыграгына рәхсәт ителә.

17.4 Кышкы чорда жиңләү урыннарын тоту үзенчәлекләре:

17.4.1 зиратларның үзәк юллары, керү юллары, тротуарлар киңәйтеләргә һәм кардан чистартылырга тиеш. Боз катламнарыннан башка тигез кар накаты булу рәхсәт ителә;

17.4.2 үзәк юллар, керү юллары, тротуарлар бозлавыкка каршы материаллар белән эшкәртеләргә тиеш. Юлларның һәм тротуарларның юл өлешен эшкәртү кар явудан соң ук башланырга тиеш;

17.4.3 беренче чиратта кар чыгарырга, боз кыярга һәм үзәк һәм керү юлларыннан кар-боз берәмлекләрен алып ташларга;

17.4.4 жәяүлеләр зонасында бозга каршы материаллар куллану, юллардан чистартылган кар һәм бозны каберләргә, газоннарда, куаклыкларда салу рәхсәт ителми.

17.5 Жәйге чорда жиңләү урыннарын тоту үзенчәлекләре:

17.5.1 үзәк юллар, килү юллары, тротуарлар, каберләр арасындагы юллар һәм гомуми файдаланудагы жиңләрдәге башка территорияләр төрле пычранулардан чистартылырга тиеш;

17.5.2 яшел утыртмаларны санитар кисеп алу, чүп үләннәрен кисү чаралары ел саен үткәргәргә тиеш.

17.6 Күмү урынына, кабер өстенә кую корылмасына (төреләр, һәйкәлләр, плиталар, склеплар һ.б.) тәрбия бирү, чөчәкләр һәм декоратив куаклар утырту, колумбаридә куышны карау ир белән хатын (ой), туганнары, үлгән кешенең законлы вәкиле яки башка зат тарафыннан санитария таләпләрен мөжбүри үтәгән килеш башкарыла.

18. Автотранспорт чараларын озак һәм кыска сроклы саклау стоянкаларын карап тоту

18.1 Автотранспорт чараларын (алга таба - туктап тору) һәм аларга якин территорияләргә озак һәм кыска сроклы саклау урыннарын карап тоту гамәлдәге төзелеш нормалары һәм кагыйдәләре, шулай ук әлеге Кагыйдәләр нигезендә стоянкалар урнаштыру өчен бирелгән жиң кишәрлегенә (алга таба - хужасы) хокук иясе тарафыннан гамәлгә ашырыла.

18.2 Хужалар бурычлы:

18.2.1 территорияләргә бөтен периметры буйлап механик йогинтыларга һәм

тышкы мохит йогынтысына чыдам булырлык киртэ куеп тору урынын билгелэргэ;

18.2.2 стоянкаларның техник торышын, аларның чисталыгын, вакытында пычрактан, кардан, наледидан, мәгълүмати-басма продукциядән чисталыгын күзәтергә;

18.2.3 стоянкалар янындагы территорияләрдә һәм территорияләрдә материалларны, комплектланган транспортны, төрле конструкцияләрне берләштереп саклауга юл куймаска;

18.2.4 дежур персонал өчен биналар кую (гомуми мәйданы 10,0 кв.м дан артмаган персонал кизү торуы өчен некапиталь объектлар стоянкалары территорияләрендә жиңеләйтелгән тип конструкцияләреннән ясалган, алга таба тышкы диварларны заманча бизэкле бизэкләр белән нейтраль төстәге гамма материаллары белән урнаштыру рөхсәт ителә);

18.2.5 стоянкалар территорияләрен гамәлдәге нормалар һәм кагыйдәләр таләпләренә туры килә торган яктылык тигез бүленешен тәэмин итә торган тышкы яктырту белән тәэмин итәргә;

18.2.6 проектта каралмаган башка капитал һәм вакытлы биналар, корылмалар, сәүдә павильоннары, киосклар, лапаслар төзү тукталышлары территорияләрендә юл куймаска;

18.2.7 машина кую урыннары территорияләрендә ягулык-майлау материаллары агып торган автомобильләр юуны һәм автомобиль кую урыннарын булдырмаска;

18.2.8 санитария һәм янгынга каршы кагыйдәләрне үтәгән стоянкалар территорияләрен карап тоту;

18.2.9 даими рәвештә тирә-юньдәге территорияләрне санитар эшкәртүне һәм чистартуны башкарырга, калдыклар жыю өчен контейнерлар (урналар) билгеләргә, каты көнкүреш калдыкларын, карны даими рәвештә чыгаруны тәэмин итәргә;

18.2.10 автомобиль стоянкасының урнашу урынын һәм хезмәт күрсәтүләрен, билгеләрен, шулай ук гамәлдәге дөүләт стандартлары таләпләренә туры килә торган билгене белдерә торган махсус каты өслекле стоянкага килү юлларын оештырырга;

18.2.11 инвалидлар I, II төркем инвалидлар белән идарә ителә торган транспорт чараларын бушлай парковкалау өчен инвалидларның стоянкалар территориясенә тоткарлыксыз керүен тәэмин итәргә һәм кимендә 10 % урын (кимендә бер урын) бүлеп бирергә, шулай ук III төркем инвалидлар тарафыннан Россия Федерациясә Хөкүмәте билгеләгән тәртиптә күрсәтелергә һәм мондый инвалидларны һәм (яисә) инвалид балаларны ташучы транспорт чаралары күрсәтелергә тиеш. Инвалидлар махсус автотранспорт чараларын кую урыннарыннан «Россия Федерациясендә инвалидларны социаль яклау турында» 1995 елның 24 октябрәндәге 181-ФЗ номерлы Федераль законның 15 статьясы нигезендә бушлай файдаланалар.

19. Жирлек территориясен бәйрәмчә бизәү

19.1 Жирлек территориясен бәйрәм белән бизәү дөүләт һәм милли бәйрәмнәр, истәлекле вакыйгаларга бәйле чаралар уздыру чорында башкарыла.

19.2 Бәйрәм бизәлешенә дөүләт һәм муниципаль флаглар, лозунглар, гирлянд, панно вывескасы, декоратив элементлар һәм композицияләр, стендлар, трибуналар, эстрада урнаштыру, шулай ук бәйрәм иллюминациясә жайланмасы керә.

19.3 Бәйрәм бизәлеше элементларын эзерләгәндә һәм урнаштырганда юл хәрәкәтен жайга салуның техник чараларын төшереп калдыру, зыян күрү һәм начарайту рөхсәт ителми.

20. Жирлек территориясен жыештыру һәм карап тотуга гомуми таләпләр

20.1 Жирлек территориясен жыештыру һәм карап тоту түбәндәгеләр гамәлгә ашырыла:

20.1.1 жәйге чорда - 15 апрельдән 14 октябрьгә кадәр;

20.1.2 кышкы чорда - 15 октябрьдән 14 апрельгә кадәр.

20.2 Күрсәтелгән сроклар, һава шартларына карап, жирлекнең башкарма комитеты тарафыннан төзәтелә ала.

20.3 Жирлек территориясен жыю түбәндәгеләрне үткәрү юлы белән башкарыла:

20.3.1 жирлек территориясен карап тоту, жыештыру буенча системалы эшләр;

20.3.2 жирлек башкарма комитетының хокукый актлары нигезендә бердәй массакуләм чаралар (өмәләр) үткәрелә.

20.4 Жәйге чорда жирлек территориясен жыештыру юу, су сибү, себерү һәм жирлек территориясен карап тоту буенча башка эшләр башкару юлы белән жирлек территориясенәң пычануын һәм тузанлануын киметү максатында башкарыла һәм түбәндәгеләрне үз эченә ала:

20.4.1 ясалма өслекле территорияләрне себерү (коры көнне - су сибү), урам-юл челтәре объектларында һәм яңгыр канализациясе белән жиһазландырылган башка территорияләрдә тузаннан һәм пычрактан юу (су сиптерү юлы белән 23.00 дән 7.00 гә кадәр житештерелә). Ясалма өслекле юл өслекләрен, мәйданнарын, тротуарларын һәм башка территорияләрне юу бөтен киңлегә буйлап башкарыла;

20.4.2 яңгырлы канализация рәшәткәләрен чистарту;

20.4.3 бөтен территориядән чүп-чар жыю;

20.4.4 ел саен, 1 июньгә кадәр, кече архитектура формаларын, бакча һәм урам жиһазларын, урналарны, спорт һәм балалар мәйданчыкларын, коймаларны, бордюрларны буяу;

20.4.5 үләннең вакыт-вакыт юкка чыгуы (үләннең биеклегә 15 см дан артык булганда) һәм чаптырылган үләнне тәүлек дәвамында жыештыру;

20.4.6 Яфрак коелу чорында - тәүлегенә бер тапкыр коелган яфракны жыю һәм алып чыгу;

20.4.7 территорияләрне жыештыру, шул исәптән автотранспортны кую урыннарын

20.4.8 Локларны юудан соң чүп-чардан арындыру.

20.5 Жыелган чүп-чар, катнашма, яфрак, чабылган үлән, ботаклар билгеләнгән таләпләр нигезендә чыгарылырга тиеш.

20.6.Территорияләрне жыештыру өчен җаваплы оешмалар яфрак коелу чорында урамнар һәм юллар буйлап газлардан коелган яфракларны жыю һәм чыгару эшләрен башкаралар.

20.7. Яфракларны, жылылык яратучы үсемлекләрне жылыту очракларыннан тыш, агач һәм куакларның комлевой өлешенә жыю тыела.

20.7.1 Кышкы чорда гомуми файдаланудагы территорияне жыештыру түбәндәгеләрне үз эченә ала:

20.7.2 юл өсләрен һәм тротуарларны кардан, кар һәм чүп-чардан чистарту;

20.7.3 бозлавык барлыкка килгәндә - жәяүлеләр өчен ком сибелгән урыннар, баскычлар, юл өслекләрен бозлавыкка каршы материал белән эшкәрткәндә;

20.7.4 язгы чорда - кар эрү һәм кар суларын агызып чыгаруны оештыру.

20.8 “Сеже асыл жирлеге” муниципаль берәмлегендә урнашкан хужалык субъектларына әлеге хужалык субъектлары куллана торган территорияләрне кар һәм боздан вакытында чистарту жаваплылыгы йөкләнә;

20.9 Жирлек территориясендә башкарыла торган урып-жыю эшләре технологиясе һәм режимнары һава шартларына бәйсез рәвештә транспорт чараларының һәм жәяүлеләрнең каршылыксыз хәрәкәтен тәмин итәргә тиеш.

20.10 жәяүлеләр өчен тротуарларны, жир өсте кичүләрен, кышкы чорда баскычларны жыештыру үзенчәлекләре:

20.10.1 жәяүле тротуарлар, жир өсте кичүләре, баскычлар күрсәтелгән корылмаларның жәяүле өлешенең бөтен киңлеге буйлап кардан чистартылырга тиеш. Чистарту вакыты кар яуганнан соң тугыз сәгатътән артмаска тиеш;

20.10.2 интенсив кар яву чорында (тәүлеккә 10-15 см яңа яуган кар) жәяүлеләр өчен тротуарлар, баскычлар бозлавыкка каршы материаллар белән эшкәртелгә һәм чистартылырга тиеш;

20.10.3 бозлавык бозлавыкка каршы материаллар барлыкка килгәндә, беренче чиратта баскычлар эшкәртелә, аннары тротуарлар (бозлавыкка каршы материалларны эшкәртү вакыты тайгаклык табылганнан соң дүрт сәгатътән артмаска тиеш);

20.10.4 калдыклар һәм химик реагентлар белән пычранмаган көпшәк карны газонга яисә шушы максатлар өчен алдан билгеләнгән урыннарда, яшел үсентеләрне саклау һәм кар суларын агызып китүне тәмин итү шарты белән, жыю рөхсәт ителә.

20.11 Жирлек территориясендә рөхсәт ителми:

20.11.1 урамнарда, майданнарда, яшел утыртмалары булган участкаларда, скверларда, паркларда, газоннарда, пляжларда һәм гомуми файдаланудагы башка территорияләрдә өзәргә;

20.11.2 гамәлдәге законнар нигезендә бирелгән гомуми файдаланудагы территорияләрдә мемориаль намогия корылмаларын (истәлекле корылмаларны, коймаларны) билгеләргә;

20.11.3 бу максатларда каралмаган урыннарда, шул исәптән жәмәгать транспорты муниципаль маршрутларының соңгы пунктларында, юу, салонны чистарту һәм транспорт чараларына техник хезмәт күрсәтү;

20.11.4 биналарны һәм корылмаларны төзекләндерү элементларын, һәйкәлләрне, мемориаль такталарны, агачларны, куакларны, кече архитектура формаларын һәм гомуми файдалану территорияләрендә төзекләндерүнең башка элементларын ватарга һәм жимерергә, шулай ук аларны үзбелдекле үзгәртеп корырга, үзгәртеп корырга һәм үзгәртеп корырга;

20.11.5 язулар, рәсемнәр төшерергә, мәгълүмати-басма продукцияне ябыштырырга һәм ябыштырырга, жәмәгать транспорты, стеналар, баганалар, коймалар һәм бу максатларда каралмаган башка объектлар тукталышларында граффити төшерергә;

20.11.6 бирелгән жир кишәрлекләренең чикләреннән һәм (яисә) коймаларыннан читтә күчемле мөлкәтне берләштерергә һәм сакларга;

20.11.7 тротуарларда, газларда, юлларда тару, сәнәгать товарлары һәм башка сәүдә предметлары урнаштырырга һәм урнаштырырга.

20.11.8 ачыкланмаган урыннарда кар өеп кую;

20.11.9 тимер-бетон блоklar, баганалар, коймалар, шлагбаумнар, корылмалар һәм башка жайланмалар ярдәмендә квартал эчендәге машина юлларын һәм

тротуарларны үз белдеге белән ябарга.

20.12 Жирлек территориясендә чүп-чар (чүп-чар, кар, грунт һ.б.) ташланган очракта, мондый хокук бозуларга юл куйган затлар ачылган хокук бозуларны 10 көннән дә артмаган вакытта бетерү буенча чаралар күрә.

20.13 рөхсәтсез урыннарда калдыклар урнаштырган затлар бу территорияне жыештыру һәм чистартуны үз исәбенә башкарырга, ә кирәк булганда - жир кишәрлеген рекультивацияләүне үз исәбенә башкарырга тиеш.

20.14 Сайланмаган урында калдыкларны урнаштырган зат 20 тәүлек эчендә ачылмаган очракта, калдыкларны алып ташлау һәм рөхсәтсез чүплекләр территорияләрен рекультивацияләү өлеге территорияне жыештыру өчен җаваплы оешмалар (яисә, өлеге төр хезмәт күрсәтүләренә шартнамәдә каралган булса, калдыкларны чыгаруны гамәлгә ашыручы махсуслаштырылган оешма) тарафыннан башкарыла.

20.15 Билгеләнгән тәртиптә бирелмәгән һәм муниципаль милектәге жир кишәрлекләрендә (территорияләрдә) стихияле барлыкка килә торган чүплекләренә бетерү вәкаләтле орган тарафыннан тәэмин ителә.

20.16 Предприятиеләр, учреждениеләр һәм оешмалар, шулай ук индивидуаль торак йортларның хужалары һәм кулланучылары гомуми файдаланудагы территорияләренә пычратуга юл куймаска тиеш. Үләннең вакытлы булуы (үләннең биеклегә 15 см дан артык булганда) һәм чаптырылган үләнне тәүлек дәвамында жыештыру;

21. Жирле әһәмияттәге автомобиль юлларын жыештыру

21.1 Жирле әһәмияттәге автомобиль юлларын (алга таба - юллар) жыю юлларны, тротуарларны, парковкаларны (парковка кесәләрен), җәмәгать транспортын, пычрактан, чүп-чардан, кардан һәм боздан ясалма юл корылмаларын даими чистарту буенча чаралар комплексын үз эченә ала.

21.2 Язгы-җәйге чорда юлларны жыештыру юуны, сибүне, тузан тузанын бетерү, себерүне үз эченә ала һ.б.

21.3 Көзге-кышкы чорда юлларны жыештыру чүп-чар, кар һәм боз чыгаруны, пычракны, бозга каршы материаллар (чуар катнашмадан, ком, ком, техник тоз, мәрмәр һәм гранит валчыкларыннан тыш) жыюны һәм чыгаруны, тротуарларны коры ком сибүне күздә тоту.

21.4 Йөк юлларының, орлык һәм резерв полосаларының, юл, машина юлларының лотка зоналарының ыргылуы көндөз 8.00 дән 21.00 сәгатькә кадәр, ә магистральләр һәм транспорт хәрәкәтенә интенсиф хәрәкәте булган урамнарны төнлә 23.00 сәгатьтән 7.00 сәгатькә кадәр төнлә тоташтыра.

21.5 Йөрү өлешенә бөтен киңлегә, майданнар, магистральләр, урамнар һәм юл йөрү юллары, ясалма юл корылмалары юылуы төнлә (23.00 дән 7.00 гә кадәр) һәм көндөзгә (7.00 дән 23.00 гә кадәр) вакытта башкарыла.

21.6 Юл читендә юылганда, су агымын тротуарларга смета һәм чүп-чар агызу, газоннар төшерү, җәмәгать транспортын көтү тукталышы, биналарның фасадына якин урнашу, сәүдә объектлары һ.б. алу рөхсәт ителми.

21.7 Эссе көннәрдә (һава температурасы 25 °С дан югары булганда) юлның өлешенә су сибү 12.00 дән 16.00 сәгатькә кадәр интервал белән башкарыла.

21.8 Юл буенда урнашкан урналарны чистарту көненә кимендә бер тапкыр

башкарыла, тукталыш мөйданчыкларында - көнгө ике тапкыр.

21.9 Жәмөгаты транспортының артта калу-сүтү ахыргы мөйданчыклары калдыклар жыю өчен биотуалет һәм контейнерлар белән жиһазландырыла.

21.10 Жәйге чорда мөйданчыклар катнашма, пычрак һәм тузаннан чистартыла, кышкы чорда кар чистартыла һәм чыгарыла, бозлавык вакытында бозлавыкка каршы материаллар эшкөртөлө.

21.11 Жәмөгаты транспортының көтү павильоннары буялмаган, буялган һәм юылган, санкцияләnmөгөн мөгълүмати-басма продукциядөн, граффитидан чистартылган булырга тиеш. Кышкы чорда кардан чистартылырга тиеш.

21.12 Жәмөгаты транспортын көтү павильоннарын жыю - жәйге чорда айга кимендө сизгез тапкыр, кышкы чорда - кирәк булган саен башкарылырга тиеш.

21.13 Аерым элементлар буенча юлларны жәйге жыештыруга таләпләр:

21.13.1 Юл өлеше төрле пычранулардан тулысынча чистартылырга һәм бөтен киңлеге буенча юылырга тиеш. Жайлаштыру сызыклары белән билгеләнгән көзгө, резерв полосалар комнан һәм вак чүп-чардан даими чистартылырга тиеш;

21.13.2 ике метрлы лотк зоналарында грунт-комлы нанослар һәм пычранулар булырга тиеш түгел. Махсуслаштырылган машиналарның эш цикллари арасында барлыкка килергә мөмкин комлы кисәкчәләр һәм төрле вак чүп-чар белән пычранулар рөхсәт ителә;

21.13.3 тротуарлар һәм аларда урнашкан жәмөгаты транспортының көтү тукталышлары грунт-комлы нанослардан, төрле чүп-чардан һәм юылудан тулысынча чистартылырга тиеш. Жыештыру цикллари арасында барлыкка килергә мөмкин булган вак ком һәм вак чүп-чар белән пычранулар рөхсәт ителә;

21.13.4 Юл кырылары эре габаритлы калдыклардан һәм башка чүп-чардан чистартылырга тиеш;

21.13.5 Бүленү полосалари бөтен өслектә ком, пычрак һәм вак чүп-чардан даими чистартылырга тиеш. Шудырма стеналар, металл киртөләр, юл билгеләре һәм күрсәткечләр елына кимендө ике тапкыр юылырга тиеш.

21.13.6 газоннар рәвешендө эшләнгән аергыч полосалар чүп-чардан чистартылырга тиеш, үлән капламының биеклегө 10 - 15 см дан артмаска тиеш;

21.13.7 юлларның бүленгән полосасында үлән капламының биеклегө 10 - 15 см дан артмаска тиеш.

21.14 Юлларны кышкы жыештыруга таләпләр:

21.14.1 юлларны кышкы чорда жыю түбәндөгеләрне үз эченә ала:

21.14.1.1 кардан һәм юл йөрү өлешен чистарту, жәмөгаты транспортын көтү тукталышлары, себерү, карны өемгә күчерү һәм кар чыгару;

21.14.1.2 юлларны, тротуарларны эшкөртү, кар яву башланган һәм бозлавык барлыкка килгән вакыттан алып жәмөгаты транспортының бозлавыкка каршы материаллар белән көтүен туктату;

21.14.2 юлларның, тротуарларның, парковкаларның (парковка кесәләренен) юл өлешендөгө кар жыештыру, жәмөгаты транспортын көтү тукталышлары кар капламы билгеләнгән вакыттан алып даими рәвештә башкарылырга тиеш;

21.14.3 кар яву вакытында тротуарларда урнашкан жәмөгаты транспортының көтү тукталышларын жыештыру тәүлегенә ике тапкыр башкарылырга тиеш. Жәмөгаты транспортын, юл чатларын, жәяүлеләр өчен кичүләрне көтү тукталышларыннан кар тәүлек дөвамында чыгарылырга тиеш;

21.14.4 юлларның юл өлешен механикаштырылган ысул белән (урып-жыю

техникасы комплекслары) жыештырганда һәм кар өемнәре барлыкка килгәндә жәяүлеләр өчен чыгу урыннарында, парковкалар (парковка кесәләре) алдында, жәмәгать транспортын көтү тукталышлары, машина узу юллары белән аеру зарур;

21.14.5 Юлларның һәм аларга якин тротуарларның юл өлешеннән чистартылган кар киң урамнарда, мәйданнарда һәм аерым полосаларга проспектларда, юл кырыйлары булган юлларда, калган урамнарда - юлның алгы өлешенә (юлның бер яисә ике яктан киңлегенә бәйле рәвештә) хәрәкәт итә һәм валларга формалаша.

21.14.6 чатларда, жәмәгать транспортының көтү тукталышларында, жәяүлеләр өчен чыгу юлларында, яңгыр сулары коелары урнашкан урыннарда кар өемнәре чистартыла: юл чатында - юл чатында, жәмәгать транспортын көтү тукталышларында - утырту мәйданчыгының озынлыгына, жәяүлеләр өчен кичү юлларында - күчеш киңлегенә, ләкин кимендә 5 метрга, яңгыр сулары агып торган коеларда - кимендә 1,5 метрга.

21.14.7 кар өенең киңлеге 2 м дан артмаска тиеш;

21.14.8 кар чыгару беренче чиратта күперләрдән һәм юлүткәргечләрдән, жәмәгать транспортының маршрут хәрәкәте булган тар урамнардан, пассажир транспорты тукталышларынан һәм жәяүлеләр һәм транспорт чаралары туплану мөмкинлеге булган башка урыннардан башкарыла;

21.14.9 кар яуган вакытта юлларның машина йөри торган өлешендәге кар кар кар эретү станцияләренә яисә билгеләнгән тәртиптә килештерелгән махсус билгеләнгән урыннарда, ул тәмамланган вакыттан алып алты сәгатътән дә соңга калмыйча чыгарылырга тиеш.

21.14.10 юлларны жыештырганда, тышкы яктырту баганаларын, тәртипле калканнарны, идарә итү һәм башка корылмалар, агачлар, куаклар шкафларын саклауны, шулай ук юл читендә карны механикалаштырып жыештырганда яшел утыртмаларның сакланышын тәэмин итәргә кирәк.

21.15 Кар эрү станцияләре йә махсус билгеләнгән урыннар подъездлы юллар, яктырту, көнкүреш биналары һәм киртәләр белән жиһазландырыла;

21.16 юлларны жыештырганда тышкы яктырту терәкләрен, янган калканнарны, идарә итү һәм башка корылмалар, агачлар, куаклар шкафларын саклауны, шулай ук юл кырые буйлап кар жыештырганда яшел үсентеләрнең сакланышын тәэмин итәргә кирәк.

21.17 Экстремаль шартларда юлларны жыештыру өчен вәкаләтле орган юлларны жыештыру буенча чаралар комплексын күздә тоткан эшләрнең авария планын әзерләргә тиеш.

21.18 Рөхсәт ителми:

21.18.1 юлларның һәм транспорт йөрү юлларының бер өлешенә кар, боз, квартал эчендәге машина юлларынан, ишегалды территорияләреннән, предприятиеләр, оешмалар территорияләреннән, төзелеш мәйданчыкларынан,

21.18.2 тротуарларда бозга каршы реагент сыйфатында техник тоз һәм сыек хлор кальций кулланырга, жәмәгать транспортын көтү тукталышлары, паркларда, скверларда, ишегалларында һәм башка жәяүлеләр зоналарында һәм яшел утыртмалары булган территорияләрдә;

21.18.3 рота күчеше һәм бозга каршы материалларга пычранган карның, шулай ук газларга, чәчәкләргә, куаклыктарга һәм башка яшел утыртмаларга ясалган бозның күчәнүе;

21.18.4 житештерү һәм куллану калдыклары белән пычранган кар эретү станцияләренә яисә махсус билгеләнгән кар урыннарына кабул итү;

21.18.5 билгеләнгән тәртиптә килештерелмәгән урыннарда кар чыгарырга һәм

тезэргә;

21.18.6 кар өемнәрен булдыру:

21.18.6.1 юллар һәм урамнар киселешендә бер дәрәжәдә һәм күрү өчпочмагы зонасында тимер юл аша чыгу урыннары янында;

21.18.6.2 жәмәгать транспорты көтү тукталышыннан 20 метрга якына;

21.18.6.3 транспорт киртәләре яисә югары бордюр белән жиһазландырылган юллар участкаларында;

21.18.6.4 тротуарларда;

21.18.6.5 янәшәдәге территорияләргә (ишегалларына, квартал эчендәге машина юлларына һәм территорияләргә) керә.

21.18.7 автотранспортның грунттын һәм пычрагын юлларга алып чыгу;

21.18.8 грунт, чүп-чар, төзелеш материаллары, жиңел тару, агачларны брезент белән капланмыйча яки юлларны пычратмыйча гына кискән, шулай ук төзелеш катнашмаларын һәм эремәләрен (шул исәптән цемент-ком эремәсен, известь, бетон катнашмаларын) юлларга, тротуарга, юл кырыена яки юл кырыена якин газ полосасын салу мөмкинлеген юкка чыгармый торган чаралар күрмичә генә күчереп йөрткән.

22. Урып-жыю, санитария хезмәте күрсәтү һәм кешеләр күпләп ял итү урыннарын төзекләндерү

22.1 Кешеләрнең ял итү һәм массакуләм булу урыннарына түбәндәгеләр керә:

22.1.1 майданнар, парклар, скверлар, бульварлар, яр буйлары, урманнарда оештырылган ял урыннары, пляжлар;

22.1.2 актив ял итү һәм мавыктыргыч чаралар урыннары - стадионнар, уен комплекслары, ачык сәхнә майданчыклары һ.б.

22.1.3 сәүдә объектлары территорияләре (вакляп сату базарлары, сәүдә комплекслары, стационар булмаган вак-төяк чөлтәр объектлары комплекслары); жәмәгать туклануы; социаль-мәдәни билгеләнеш; көнкүреш хезмәт күрсәтү;

22.1.4 административ һәм ижтимагый биналарга, учреждениеләргә якин территорияләр.

22.2 Гомуми файдаланудагы майданнарны, паркларны, скверларны, бульварларны, яр буен һәм башка территорияләргә жыю:

22.2.1 майданнарны, паркларны, скверларны, бульварларны, яр буен 23 сәг. 00 мин. 8 сәг. 00 мин. кадәр жыюга кирәк. Көндөз чүп-чар жыючыларны һәм чүп-чар жыючыларны чүп-чар калдыклары белән тутырылган чүп-чар жыю эшләре башкарыла;

22.2.2 кышкы чорда паркларда, бакчаларда, скверларда, бульварларда, яр буйларында һәм башка ял итү зоналарында юлларны жыештырганда химик реагентлары булмаган карны шул максатлар өчен алдан билгеләнгән урыннарда, яшел утыртмаларны саклаган һәм кар суларын агызу шарты белән, вакытлыча жыеп кую рәхсәт ителә.

22.3 Пляжларны жыештыру һәм санитар карап тоту:

23.3.1 пляжны төп жыештыру ул ябылганнан соң башкарыла һәм яр буйларын, чишенү урыннарын, яшел зоналарны, бәдрәфләрне жыю һәм дезинфекцияләүне үз эченә ала. Көндөз чүп-чар калдыклары белән тулган чүп-чар жыештыру һәм чистарту

23.3.2 каты көнкүреш калдыкларын чыгару көн саен

23.3.3 пляж территориясә чүп-чар белән жиһазландырылачак. Урманнар арасындагы ераклык 40 м дан артмаска тиеш;

23.3.4 пляжлар жәмәгать бәдрәфләре белән жиһазландырыла. Арада

жәмәгать бәдрәфеннән алып коену урынына кимендә 50 м һәм 200 м булырга тиеш;

23.3.5 пляж комының өске катламы юешләнгән, чүп-чарны, башка калдыкларны юк итү һәм алга таба комны көн саен тигезләү башкарылырга тиеш;

23.3.6 коену өчен билгеләнгән урыннарда кер юу һәм хайваннарны коендыру тыела.

22.4 Каты көнкүреш калдыкларын чыгару һәм урнаштыру буенча хезмәт күрсәтүләргә килешү төземичә пляж ачу рөхсәт ителми.

22.5 Ваклап сату базарларын жыю һәм санитар карап тоту:

22.5.1 ваклап сату базарлары территорияләре (алга таба - базар) төзекләндерелергә, бәдрәфләр, хужалык һәм контейнер майданчыклары, контейнерлар һәм урналар белән жиһазландырылырга, яңгыр суларын һәм тал суларын агызу өчен каты өслекләре һәм уклоннары булырга, шулай ук суүткәргеч һәм канализация булырга тиеш;

22.5.2 базар һәм аның янындагы территорияләрне төп жыештыру аны япканнан соң башкарыла. Көндөз чүп-чар жыючыларның каты көнкүреш калдыклары белән тутырылган чүп-чар жыештыру һәм чистарту эшләре башкарыла;

22.5.3 елның жәйге чорында базар территориясендә атна саен мәжбүри рәвештә дымлы жыештыру башкарыла;

22.5.4 базар территориясә 40 кв. м майданлы бер урна исәбеннән жиһазландырылачак, өстәвенә алар арасындагы ераклык 10 м дан артмаска тиеш;

22.6 Базар территориясендә һәм аның янәшәсендә урнашкан оешмаларның, сәүдә һәм көнкүреш хезмәте күрсәтү предприятиеләренең, киоскларның, сәүдә палаталарының һәм павильоннарның эшчәнлегә каты көнкүреш калдыкларын чыгару һәм урнаштыру буенча хезмәтләр күрсәтүгә шартнамә төземичә рөхсәт ителми.

22.7 Сәүдә һәм (яисә) жәмәгать туклануы объектларын жыю һәм санитар карап тоту:

22.7.1 сәүдә объектлары һәм (яисә) жәмәгать туклануы объектлары һәм аңа якин территорияләр территорияләрен тулысынча жыештыру тәүлегенә кимендә ике тапкыр (иртән һәм кич) башкарыла. Көндөз чүп-чар жыючыларны һәм чүп-чар жыючыларны чүп-чар калдыклары белән тутырылган чүп-чар жыю эшләре башкарыла;

22.7.2 сәүдә һәм (яисә) жәмәгать туклануы объектларына керү юлында кимендә ике урна урнаштырыла;

22.7.3 вакытлыча урам сәүдәсе урыннарында газ һәм тротуарларда тара һәм товарлар складлауга юл куймыйча, 10 м радиуста якин территорияләрне жыештыру уздырыла;

22.7.4 калдыкларны чыгару тәэмин ителә.

22.8 Башка сәүдә майданчыклары территорияләрен, стационар булмаган вак сугару челтәре объектларының комплексларын, социаль-мәдәни билгеләнештәге территорияләрне жыю алар елның жылы вакытында мәжбүри рәвештә алдан поливка белән ябылганнан соң башкарыла. Агымдагы урып-жыю көн дәвамында башкарыла. Көн саен каты көнкүреш калдыкларын чыгару тәэмин ителә.

22.9 Кешеләрнең ял итү һәм массакуләм булу урыннарын төзекләндерү:

22.9.1 кешеләр ял итү һәм массакуләм булу урыннарында төзекләндерүнең мәжбүри исемлегенә түбәндәгеләр керә: өслекнең каты төрләре (плитә куәте яки асфальт рәвешендә), өслекләрне бәйләү элементлары, яшелләндерү, эскәмияләр, чүп-чар өчен кечкенә контейнерлар, урам техник жиһазлары, яктырту жиһазлары, архитектура-декоратив яктырту жайланмалары, тышкы мәгълүмат чыганакалары, яшелләндерү

участокларын саклау элементлары (металл киртэләр, өслекнең махсус төрләре һ.б.);

22.9.2 кешеләрнең ял итү һәм массакуләм булу урыннарының барлык территорияләрендә, пляжлардан тыш, кипкән үләннәр яисә яшел үсентеләр булган каты өслек яисә үсемлек җуны булырга тиеш;

22.9.3 ял итү һәм кешеләр күпләп жыела торган территорияләрдә яшелләндерү участкаларын чәчәкләкләр, газлар, ялгыз, төркемле, рядовой бистәләр, вертикаль, күпкатлы, мобиль яшелләндерү формалары рәвешендә проектларга кирәк;

22.9.4 кешеләр ял итә һәм массакуләм була торган урыннар жиһазландырылган һәм эшли торган бәдрәф кабиналары белән комплектланырга, бәдрәф куюга һәм эчтәлегенә карата таләпләр үтәлергә тиеш;

22.9.5 пычранган саен, кешеләрнең ялы яисә массакуләм жыела торган урыннарында фонтаннар, буалар, елга ярлары чистартылырга тиеш;

22.9.6 Массакуләм чаралар уздырганда аларны оештыручылар чараны үткөрү урынын, аңа якын территорияләргә жыештырырга һәм бозылган төзекләндерүне торгызырга тиеш. Чараны үткөрү урынын, аңа якын территорияләргә жыештыру һәм бозылган төзекләндерү эшләрен торгызу тәртибе чараны үткөрүгә билгеләнгән тәртиптә тиешле рәхсәт алу стадиясендә билгеләнә.

22.10 Кешеләр ял итү һәм массакуләм булу урыннары территорияләрендә рәхсәт ителми:

22.10.1 бу урынга билгеләнмәгән урыннарда тара һәм сәүдә жиһазларын сакларга, урнаштырырга;

22.10.2 житештерү һәм куллану калдыклары белән территорияне пычратырга;

22.10.3 автотранспорт чараларын юарга һәм ремонтларга, эшкәртелгән ягулык-майлау сыеклыкларын салырга;

22.10.4 автостоянкалар, гаражлар, аттракционнар уздырырга, билгеләнгән тәртипне бозып реклама конструкцияләргә урнаштырырга;

22.10.5 газларны, табигый һәм ясалма яшелләндерү объектларын зарарларга;

22.10.6 кече архитектура формаларын зарарларга һәм аларны билгеләнгән урыннардан күчерергә;

22.10.7 өстәлләрдә һәм эскәмияләргә аркаларында утырырга;

22.10.8 тротуарларга, газларга һәм юлларга сыек продуктлар калдыкларын, сатуратор җайланмаларыннан су, квас һәм сыра цистерналарын салырга;

22.10.9 автотранспорт чараларының түләүле стоянкаларын законсыз оештырырга;

22.10.10 үз белдеге белән стационар булмаган объектларны урнаштырырга;

22.10.11 тротуарларның асфальт-бетон өслеген, янәшәдәге яшел зоналарның бөтенлеген һәм территорияләргә төзекләндерүнең башка элементларын бозарга;

22.10.12 территориядә сәүдә-суыткыч җайланмасы куярга;

22.10.13 каты көнкүреш калдыкларын халыктан каты көнкүреш калдыкларын жыю өчен билгеләнгән контейнерларга (бункерларга) каты көнкүреш калдыкларын каты көнкүреш калдыкларын урнаштыру өчен тиешле шартнамә булмаса, каты көнкүреш калдыкларын жыю өчен контейнерларга (бункерларга) керттергә;

22.10.14 тимер-бетон блоklar, баганалар, киртәләр, шлагбаумнар, корылмалар һәм башка җайланмалар кую юлы белән тротуарларны үз белдеге белән каплау.

22.10.15 товарны сәүдә объектлардан читтә чыгарырга;

22.10.16 учак ягарга, шул исәптән ачык уттан файдалануны күздә тоткан чаралар уздырырга, мангаллар һәм ризыкны ачык ут ярдәмендә жылылык белән эшкәртү өчен

башка жайланмалар кулланырга.

23. Күпфатирлы йортның йорт яны территориясен жыештыру, карап тоту һәм төзеклөндөрү

23.1 Йорт яны территориясен жыештыру:

23.1.1. Урып-жыю түбөндөгө эзлеклелектө үткөрелергө тиеш: тротуарларны, жәяүлеләр өчен юлларны жыештыру, бозлавык һәм тайгак очрагында - ком сибү, ө аннары - ишегалды территорияләрен;

23.1.2 кар яву вакытындагы кар чистартудан тыш, 8.00 сәгатькә кадәр жыялар.

23.1.3 Машиналарның тизлегә 4 км/сәг.

23.2 Жәйге жыештыру:

23.2.1 Йорт яны территорияләрен жәйге жыештыру: себерү, юу яки су сибү - махсус машиналар ярдәмендә - күбесенчә иртә, иртәнге һәм соң, кичке, сәгатьләрдә башкарылырга тиеш;

23.2.2 тротуарлар юуны бары тик ачык тротуарларда гына, аларны турыдан-туры су асты полосасы белән чиктәш ачык тротуарларда һәм биналардан урамның машина юлына таба юнәлештә генә башкарырга кирәк;

23.2.3 Кызу вакытта тротуарларга су сиптерү кирәк кадәр башкарылырга тиеш, ләкин тәүлегенә кимендә ике тапкыр башкарылырга тиеш.

23.3 Кышкы жыештыру:

23.3.1 түбөлөрдә жыела торган кар үз вакытында жиргә ташланырга һәм прилот полосасына күчөргә, ө киң тротуарларда - валларга формалашырга тиеш;

23.3.2 чистартылган кар тротуарлардан прилот полосасына, ө ишегалларында - складлау урыннарына күчөргә тиеш;

24.3.3 Квартал эчендөгө юллардан авышкан карны борт ташына параллель урнашкан өемнөргө һәм өемнөргө салырга яисә, кагыйдә буларак, ротор кар чистартучылары ярдәмендә юл буен жайларга кирәк;

23.3.4 тротуарларда урамнарның машина юлыннан газлар белән аерылган 6 м дан артык киңлектө карны тротуар уртасына алга таба алып ташлау өчен күчөргә рөхсәт ителә;

кар өемнөренә һәм өемнөргә кар салу буенча 23.3.5 эш кар яву вакытыннан алты сәгатьтән дә соңга калмыйча, ө калган территорияләрдә 12 сәг тән дә соңга калмыйча тротуарларда төгәллөнөргә тиеш;

23.3.6 Ишегалларда, квартал эчендөгө юлларда, газларда һәм ирекле территорияләрдә жәяүлеләрнең ирекле хәрәкәтенә һәм автотранспортның йөрүенә комачауламый торган кар өөргә, яшел утыртмаларны һәм кар суларын саклауны тәэмин иткөндө;

23.3.7 тротуарларны һәм квартал эчендөгө юлларны кулдан жыештырганда кар тулысынча, корылмалар астына жыеп алынырга тиеш. Камилләштерелгән япмалар булмаганда, карны хәрәкөт астына жыярга кирәк, аннары аны тыгызлау өчен кар катламын калдырырга кирәк;

23.3.8 юлдагы юл капламаларын эшкөртүнең шомалыгы барлыкка килгөндө, ком чүлмөгө белән эшкөртү бүлүчеләр ярдәмендә 0,2-0,3 кг/м нормасы буенча башкарылырга тиеш;

Боз ясалуын эшкөрткөннән соң йомшартылган 23.3.9, ачык грунтка, агачларга яки газларга элөгүгә юл куймыйча, аларны күчөргә яисә катнашмалар күчөргә тиеш.

Яз житүгә түбәндәгеләр гамәлгә ашырыла:

23.4.1 катлам суларын нормаль чыгару өчен таләп ителә торган урыннарда су агызып китүне тәэмин итү өчен канаулар юдырту һәм чистарту;

23.4.2 кар суларының люкларга һәм су коесына системалы рәвештә куылуы;

23.4.3 Ишегалды территорияләрен кар эреп беткәч, калган кар һәм боздан чистарттылар.

23.5 Күпфатирлы йортның йорт яны территориясенә эчтәлегә:

23.5.1 күпфатирлы йортның йорт яны территориясен (алга таба - йорт яны территориясе) карап тотуны үз эченә ала:

1) даими жыештыру;

2) күзәтү һәм су сиптерү коеларын, дренажларны, лотокларны, үрелгән торбаларны ремонтлау һәм чистарту;

3) инженер челтәрләренә смотр коеларына, янгын сүндерү су белән тәэмин итү чыганаclarына (гидрантларга, сулыкларга һ.б.) каршылыксыз үтеп керүне тәэмин итү;

4) каты көнкүреш һәм эре габаритлы калдыкларны жыю һәм алып китү;

5) яшелләндерү һәм булган яшел утыртмаларны карау;

6) кече архитектура рәвешләрен карап тоту, агымдагы һәм капитал ремонтлау.

23.6 Барлык төр калдыклар контейнерлар һәм бункерларга жыелырга тиеш, алар су үткәрми торган өслекле контейнер майданчыкларында урнаштырыла, каты көнкүреш калдыкларын туплау нормалары нигезендә кирәкле күләмдә.

23.7 Күпфатирлы йортларда яшәүче гражданныр түбәндәгеләргә бурычлы:

23.7.1 йорт яны территорияләрендә чисталык һәм тәртип сакларга;

23.7.2 каты көнкүреш һәм эре габаритлы калдыкларны махсус контейнерларга һәм йорт яны территорияләрендә урнашкан махсус майданчыкларга гына урнаштырырга.

23.8 Идарәче оешмалар түбәндәгеләрне тәэмин итәргә тиеш:

24.8.1 сәгатькә кадәр йорт яны территорияләрен жыештыру һәм көн дәвамында - чисталыкны саклау;

23.8.2 каты көнкүреш калдыклары өчен контейнерлар урнаштыруны, расланган график нигезендә каты көнкүреш һәм эре габаритлы калдыкларны чыгару;

23.8.4 контейнерларны (бункерларны) һәм контейнер майданчыкларын, аларга килү юлларын чиста һәм төзек хәлдә тоту;

23.8.5 подъездларга керү юлларында чүп савытлары, эскәмияләр урнаштыру һәм аларны вакытында чистарту;

23.8.6 Территорияне сезонлы эксплуатацияләүгә әзерләү, шул исәптән суның агып чыгуын тәэмин итү өчен юыну һәм канау чистарту, кар суларының люкларга һәм коега даими рәвештә куылуы, кар эрегәннән соң территорияне чистарту һәм башка кирәкле эшләренә башкару;

23.8.7 тайгак участкаларны пескосоляной һәм (яисә) махсус бозлавыкка каршы катнашмалар белән эшкәртү;

23.8.8 Яшел утыртмаларның сакланышы һәм аларны тиешенчә тәрбияләү;

23.8.9 Тышкы яктырту чараларын төзек хәлдә тоту һәм аларны караңгы төшү белән кертү.

23.9 Йорт алды территориясендә түбәндәгеләр рөхсәт ителми:

23.9.1 Яфракны, калдыкларның һәм чүп-чарның теләсә нинди төрләрен яндырырга;

23.9.2 хужалык майданчыгынан читтә эчке киём, киём, келәм һәм башка предметларны эләргә;

23.9.3 контейнер майданчыкларына илтүче юлларны томалап торырга;

23.9.4 урамнарның һәм юлларның юл өлешендә, тротуарларда, газларда һәм яшел зоналарда контейнерлар (бункерлар) билгеләргә;

23.9.5 билгеләнгән тәртипне бозуда йорт яны территорияләренең коймаларын үз белдеге белән билгеләргә;

23.9.6 үз белдегең белән ишегалды корылмаларын төзәргә;

23.9.7 йорт янындагы территорияне металл ватык, көнкүреш һәм төзелеш калдыклары, шлак, зола һәм житештерү һәм куллану калдыклары белән ныгытырга, тараны кушарга һәм сакларга;

23.9.8 калдык суларга, чүп-чарны ташларга;

23.9.9 Балалар һәм спорт майданчыкларында, хужалык майданчыкларында, хайваннарны, яшелләнделерелгән территорияләрдә (газларны, чөчөклөкләрне һәм үләнчел үсемлекләр биләгән башка территорияләрне дә кертеп) йөрү һәм транспорт чараларын ел фасылларына карамастан, шул исәптән жыелган (төзөк булмаган) урыннарда салырга һәм сакларга;

23.9.10 автотранспорт чараларын түләүле туктатуны оештырырга;

23.9.11 тимер-бетон блоklar, баганалар, коймалар, шлагбаумнар, объектлар, корылмалар һәм башка жайланмалар ярдәмендә квартал эчендәге машина юлларын үз белдегең белән ябарга;

23.9.12 автомашиналар, ягулык һәм майлар юуны башкарырга, тавыш сигналларын, тормозны һәм двигательләрне көйләргә;

23.9.13 кеше сәламәтлегенә һәм әйләнә-тирә мохиткә тискәре йогынты ясаучы теләсә нинди эшләр башкарырга;

23.9.14 чатырларны, киоскларны, ларекларны, мини-базарларны, павильоннарны, жәйге кафеларны, житештерү объектларын, автомобильләрне, көнкүреш техникасын, аяк киёмнәрен, шулай ук кунак бүлмәләреннән тыш, автостоянкаларны да кертеп, сәүдә һәм жәмәгать туклануы предприятиеләрен урнаштырырга;

23.9.15 йорт яны территориясенә эчкә юллары буенча транспорт транзит хәрәкәтен гамәлгә ашырырга;

23.9.16. Учак ягарга, шул исәптән ачык ут куллануны күздә тоткан чаралар уздырырга, мангаллар һәм ризыкны ачык ут ярдәмендә жылылык белән эшкәртү өчен башка жайланмалар кулланырга;

23.9.17. Транспорт чараларын, шул исәптән яшелләнделерелгән территорияләрдә, балалар, спорт һәм хужалык майданчыкларында, ел фасылларына карамастан, әлеге территорияләрдә кирәкле эшләрне башкару очрактарыннан тыш, торгызу эшләрен мәжбүри уздыру шарты белән, урнаштыру.

23.10 Йорт яны территорияләрен яшелләнделерү:

23.10.1 йорт яны территорияләрен яшелләнделерү, яшел утыртмаларның сакланышы әлеге Кагыйдәләрнең 26 п.сы таләпләре нигезендә идарәче оешмалар тарафыннан тәэмин ителә;

23.10.2 йорт яны территориясен яшелләнделергәндә торак йортларның стеналарыннан алып усак диаметрлы агач көүсәләренең күчәренә кадәр 5 м дан да ким булмавын исәпкә алырга кирәк. Зуррак агачлар өчен ара 5 м дан артык, куаклыклар өчен - 1,5 м булырга тиеш. Куаклыкларның биеклегә беренче каттагы тәрәзә уемының аскы почмагыннан артмаска тиеш.

23.11. Идарәче оешмалар түбәндәгеләрне тәэмин итәргә тиеш:

23.11.1 Яшел утыртмаларның сакланышы;

23.11.2 жәй көннөрендө һәм коры көннөрдө газоннарға, чәчәклекләргә, агачларға һәм куакларға су сибү;

23.11.3. Газоннарның төзелеш материаллары, ком, чүп-чар, кар, боз һәм башка төзелешләрсез сакланышы һәм бөтөнлегә;

23.11.4 яңа агач һәм куаклар утырту, юллар челтәре үзгөрү һәм жиһазларны билгеләнгән тәртиптә килештерелгән проектлар буенча гына яңадан планлаштыру, агротехник шартларны үтәп урнаштыру.

23.12 Йорт яны территориясен төзекләндерү:

23.12.1 һәр йорт биләмәсенә территориясә, кагыйдә буларак, түбәндәгеләр булырга тиеш:

1) йорт кирәк-яракларын киптерү өчен хужалык майданчыгын, киём-салымны, келәмнәрне һәм йорт кирәк-яракларын чистартуны;

2) өлкәннәрне ял итү майданчыгы;

3) балалар өчен уен һәм спорт майданчыклары яшелләндерү һәм балаларның жәйгә һәм кышкы ялы өчен кече архитектура формаларын кирәкле жиһазлау.

23.13 Хужалык майданчыгында кер киптерү жайланмасы, киём киптерү өчен ыштан, элгечләр, комлы тартма, чүп савыты, эскәмияләр булырга тиеш. Майданны тере киртә белән әйләндереп алырга кирәк. Майданчыкларны, ял итү урыннары элементларын төзү һәм төзекләндерү билгеләнгән таләпләргә туры китереп башкарылырга тиеш.

23.14 Әгәр участок территориясә зурлыгы мөмкинлек бирсә, участок чикләрендә этләр йөртү өчен майданчык урнаштырылырга мөмкин.

23.15 Йортларның подъездлары каршындагы майданчыклар, юл йөрү һәм жәяүлеләр өчен юллар каты өслекле булырга тиеш. Каты өслекләр салганда, яңгыр суларын буш агызу мөмкинлегә каралырга тиеш.

23.16 Торак йортларға төзелгән жәмәгать корылмалары йортның торак өлешеннән изоляцияләнгән ишекләр булырга тиеш, шул ук вакытта персоналның автотранспортын кую ишегалды территориясеннән читтә булырга тиеш.

23.17 Торак йортның тәрәзәләре һәм фатирларға керү урыннары урнашкан ишегалды ягыннан жәмәгать билгеләнешендәгә биналар өчен материаллар, продукция төяү рөхсәт ителми. Йөкне тәрәзәләре булмаган торак йортлар торбаларыннан, жир асты тоннельләреннән яки ябык дебаркадерлардан, юллар ягыннан башкарырга кирәк.

23.18 Квартал эчендәгә территорияләрдә транспорт чараларын урнаштыру кешеләрнең, шулай ук урып-жыю һәм махсус техниканың тоткарлыксыз хәрәкәтен тәэмин итәргә тиеш.

24. Территорияне төзекләндерү элементларына таләпләр

24.1 Территорияне төзекләндерүнең аерылгысыз компонентлары булган территорияне төзекләндерү элементлары булу гамәлдәгә законнар таләпләре нигезендә проект документациясендә эшләнәргә һәм каралырга тиеш.

24.2 Озак вакытлы яисә даими файдаланудагы территорияне төзекләндерүнең стационар элементлары аларны кулдан күчерү мөмкинлеген булдырмас өчен ныгытылырга тиеш.

24.3 Төзекләндерү элементларының эчтәлегә, аларны торгызу һәм ремонтлау эшләрен дә кертеп, төзекләндерү элементлары хужалары башкара.

25. Яшелләндерү

25.1 Яшел утыртмалар территорияне төзекләнәдерүнең мәжбүри элементы булып тора.

25.2 Төзекләнәдерү эшләрен башкарганда булган яшел утыртмаларны мөмкин кадәр күбрәк саклап калырга кирәк.

25.3 Жирлек территориясендә яшелләнәдерүнең ике төре кулланылырга мөмкин: стационар яшелләнәдерү - туфракка һәм мобильгә утырту - үсемлекләренә махсус күчмә савытларга (контейнерлар, вазоннар һ.б.) утырту.

25.4 Стационар һәм мобиль яшелләнәдерүне архитектур-ландшафт объектлары (газоннар, бакчалар, чәчәк түтәлләре, рельефның табигый һәм ясалма элементларында, түбәләрендә (түбә яшелләнәдерү), фасадларда (вертикаль яшелләнәдерү) һәм корылмаларда кулланылар.

25.5 яшелләнәдерү объектларын тоту - яшел утыртмаларны карау һәм яшелләнәдерелгән территорияләренә төзекләнәдерү элементларын карап тоту, күләм корылмаларның конструктив элементларын аз гына деформацияләүне һәм зарарлануларын бетерү, шулай ук жәйгә һәм кышкы чорда күчмә кече формаларны жыю эшләре комплексы ул.

25.6 яшелләнәдерү объектларында эшләр житештерүгә таләпләр:

25.6.1 яшелләнәдерү объектлары янындагы төзелеш майданчыкларын оештырганда проектта сакланучы, тәбәнәк һәм киң ябалдашларны өлешчә кисеп алу, агач кәүсәләрен сак белән бәйләү, куакларның ябалдашларын бәйләү, туфрак участкаларын чүп-чар белән чүпләү, туфракны тыгызлауны кисәтү максатларында транспорт чаралары һәм башка техника йөрү юлы һәм туктап торулары белән янәшә урнашкан үсемлек астындагы туфрак кишәрлекләренә бөтенлеген саклап калу чараларын күрергә кирәк;

25.6.2 территорияне вертикаль планлаштыру, жир асты коммуникацияләрен салу, юлларны, машина юлларын һәм тротуарларны төзекләнәдерү яшелләнәдерү алдыннан тәмамланырга тиеш;

25.6.3 Туфрак катламын бозуга бәйле ремонт, төзелеш һәм башка эшләр башкарганда, туфракның уңдырышлы катламын яшел төзелештә алга таба куллану өчен төшерергә һәм сакларга кирәк. Югарыда күрсәтелгән эшләренә башкарганнан соң бозылган жир кишәрлекләрен һәм утыртмаларны торгызырга кирәк. Яңадан торгызу эшләренә житештерү проектында каралырга тиеш;

25.6.4 яфрак һәм үләнне билгеләнгән тәртиптә жыеп алырга кирәк.

25.7 Яшел үсентеләр хуҗалары бурычлы:

25.7.1 Яшел утыртмаларны саклауны һәм квалификацияле карауны тәэмин итәргә;

25.7.2 жәй көннәрендә коры көннәрдә газоннарга, чәчәкләргә, агачларга һәм куакларга су сибүне тәэмин итәргә;

25.7.3 газларның сакланышын һәм бөтенлеген тәэмин итәргә;

25.7.4 агач һәм куакларны утырту һәм утырту, шулай ук юллар, майданчыклар, газлар челтәрләрен планлаштыруны үзгәртү бары тик жирле үзидарәнең башкарма органы белән килештерелгән проектлар буенча гына башкарырга;

25.7.5 яшелләнәдерү объектларында сулыклар булса, аларны чиста тотарга һәм 10 елга кимендә бер тапкыр чистартырга;

25.7.6 әледән-әле үләнне чабарга (үләннең биеклеге 15 см дан артык булганда) һәм тәүлек дәвамында чабылган үләнне жыярга.

25.8 яшелләнәдерелгән территорияләрдә түбәндәгеләр рөхсәт ителми:

25.8.1, төзелешләренә, аларның эшләвен һәм хезмәт күрсәтүен тәэмин итү өчен

билгелэнгән төзелешләрдән тыш, урнаштырырга;

25.8.2 үз белдеге белән агач һәм куакларны утырту һәм кисү, газлар һәм чәчәкләрне юкка чыгару;

25.8.3 транспорт чараларында хәрәкәт итәргә һәм аларны, ел фасылларына бәйсез рәвештә, газ һәм чәчәклекләрдә урнаштырырга, әлеге территорияләрдә кирәкле эшләрне башкару очраklarыннан тыш, торгызу эшләрен мәжбүри уздыру шарты белән;

25.8.4 күчеп йөрергә, газ бакчаларында, скверларда, паркларның мемориаль зоналарында ял итү һәм уеннар өчен, гомуми файдаланудагы яшелләндерү объектлары булган бульварларда урнашырга;

25.8.5 яшелләндерү объектларында чаңгыда һәм чаналарда махсус билгелэнгән урыннардан тыш шуарга;

25.8.6 Агачларга һәм башка яшел утыртмаларга гамак, таган, турник, кер киптерү өчен баулар тагарга, агачларга реклама һәм мөгълүмат щитлары һәм табличкаларын, реклама һәм башка мөгълүмат урнаштыру өчен билгелэнгән чыгарыла торган конструкцияләрне, объектларга, афишаларга, агитация материалларына, техник конструкцияләрне, юл хәрәкәтендә катнашучыларны мөгълүмати тээмин итү чараларын, баганалардан, коймалардан, реклама калканнарыннан, электр үткәргечләреннән, лампалардан, чәнечкеле киртәләрдән аерырга;

25.8.7 Тышкы реклама һәм мөгълүмат чараларын, күрсәткечләрне (рөхсәтсез, паспортсыз), агитация материалларын, техник конструкцияләрне, юл хәрәкәте катнашучыларын мөгълүмати тээмин итү чараларын урнаштырырга.

25.8.8 стационар булмаган объектларны, шулай ук юл сервисы объектларын билгеләргә, шул исәптән, ел вакытына карамастан, автостоянкалар һәм парковкалар урнаштырырга;

25.8.9 төзелеш материалларын һәм башка материалларны, калдыкларны, чүп-чарны, бозга каршы материалларны һәм башка зарарлы матдәләрне, шулай ук ком һәм бозга каршы реагентлар белән пычранган карны, боз төркемнәрен кушарга;

25.8.10 бакча өчен казу эшләрен башкарырга;

25.8.11 газларда һәм йорт хайваннарының чәчәклеләрендә йөрергә;

25.8.12 рота кар чистарту машиналарын махсус жайланмалардан башка кулланырга, алар кар үсентеләренә элэгүне булдырмый;

25.8.13 яфракларны, үләннәрне, ботакларны яндырырга, шулай ук аларны лотокларга һәм башка суүткәргеч жайланмаларга кертергә;

25.8.14 катнашманы һәм чүпне газоннарда ташларга;

25.8.15 Учак ягу, шул исәптән ачык ут куллануны күздә тоткан чаралар уздыру, мангаллар һәм ризыкны ачык ут ярдәмендә жылылык белән эшкәртү өчен башка жайланмалар куллану;

25.8.16 сок, сумала чыгару өчен агачлар кисәргә, аларга башка механик зарарланулар ясарга;

25.8.17 житештерү һәм куллану калдыкларыннан, шул исәптән автомобиль покрывкаларыннан, территорияне төзекләндерү, жирлек территориясендә клумб оештыру өчен файдаланырга;

25.8.18 күпъяллык чәчәкләр белән шөгылләнүче жир кишәрлекләреннән кар чыгарырга, шулай ук кар явудан житәрлек булмаган салкын үсентеләр утыртучы участокларны ачарга;

25.8.19 жирлек территорияләрендә агач көүсәләрен, санитария таләпләре югары булган урыннардан тыш (чүп контейнерларына, жәмәгать бәдрәфләренә якин булу һ.б.)

агартырга;

25.8.20 яшеллэндерелгән территорияләрдә урнашкан скульптураларны, эскәмияләрне, коймаларны, урналарны, балалар һәм спорт жиһазларын бозарга;

25.8.21 Агач тамырларын көпшәдән 1,5 м ераклыкта ачарга һәм агач муеннарын жир яки төзелеш калдыклары белән күмәргә;

25.8.22 урман паркларының, паркларның, бакчаларның, бульварларның, урманнарның яшеллэндерелгән территорияләрендә, бу территорияләрдә торгызу эшләрен мәжбүри уздыру шарты белән кирәкле эшләрне башкару очраklarыннан тыш, транспорт чараларын урнаштырырга;

25.8.23 транспорт чараларын, шул исәптән, дөвалау, балалар һәм фәнни учреждениеләрнең яшеллэндерелгән территорияләрендә, сәнәгать предприятиеләрендә, спорт комплексларында һәм торак кварталларда ел фасылларына карамастан, әлеге территорияләрдә кирәкле эшләр башкару очраklarыннан тыш, торгызу эшләрен мәжбүри уздыру шарты белән, транспорт чараларын урнаштырырга.

26. Коймалар

26.1 Коймаларны төзү өстәмә төзекләндерү элементы булып тора.

26.2 Утлар бер-берсеннән аерыла:

26.2.1 билгеләү (декоратив, яклау, аларның ярашуы);

26.2.2 биеклегә (түбәнлегә - 1,0 м га кадәр, уртача - 1,1 - 1,7 м, югары - 1,8 - 3,0 м);

26.2.3 материалның тышкы күренеше (металл, тимер-бетон һ.б.);

26.2.4 күз карашы өчен сизгерлек дәрәжәсе (үтә күренмәле, саңгырау);

27.2.5 стационар (даими, вакытлыча, күчмә) һәм башка киртәләр.

26.3 Коймаларны проектлау аларның урнашу урыннарына һәм билгеләнешенә карап, гамәлдәге дәүләт стандартлары, сертификацияләнгән эшләнмәләр каталогларына, индивидуаль проектлау проектларына карап башкарыла.

26.4 Ижтимагый, торак, рекреацион билгеләнештәге территорияләрдә чукрак һәм тимер-бетон коймаларны проектлау рөхсәт ителми.

26.5 Сәнәгать, махсус территорияләрне ачу декоратив тимер-бетон панельләрдән башкарылырга мөмкин.

26.6 Коймаларның урта һәм югары төрләрен проектлаганда жир асты корылмалары белән кисешү урыннарында ремонт яки төзелеш эшләре башкарырга мөмкинлек бирә торган коймалар конструкцияләре каралган.

26.7 Агачлар интенсив жәяүлеләр хәрәкәте зонасында яки төзелеш һәм реконструкция эшләре башкару зоналарында үскән очракта, яклауның башка төрләре булмаганда, 0,9 м һәм аннан да күбрәк диаметрлы саклагыч коймалар, 0,8 м диаметрлы һәм аннан да күбрәк яшенә, агач токымнарына һәм башка характеристикаларга бәйле рәвештә саклау корылмаларын күз алдында тотарга кирәк.

27. Жир өслекләре

27.1 Жир өслеген ябуны жирлек территориясендә имин һәм уңайлы хәрәкәт итү шартлары тәэмин итә, шулай ук жирлектә барлыкка килгән төзелешнең архитектур йөзен формалаштыра.

27.2 Төзекләндерү максатларында түбәндәге өслек төрләре билгеләнгән:

27.2.1 Каты (капиталь) өслекләр - монолит яисә жыелма өслекләр, шул исәптән

асфальт-бетоннан, цементобетоннан, табиғый таштан башкарыла торган өслекләр;

27.2.2 табиғый халәттәгә йомшак (капиталь булмаган) өслекләр - табиғый яисә ясалма сыпумалы материаллардан (шул исәптән ком, вак таш, гранит биеклекләре, керамзит, резин валчык) башкарыла торган өслекләр;

27.2.3 газ капламы - үлән капламын әзерләү һәм утыртуның махсус технологияләре буенча башкарыла торган өслекләр;

27.2.4 катнаш өслекләр - өслекләрнең кушылмалары (рәшәткә плитәсе яки газга батып, газ рәшәткәсе яисә йомшак өслек) белән капланган өслекләр.

27.3 Яфрак төрләрен сайлап алуны аларның максатчан билгеләнеше нигезендә башкарырга кирәк:

27.3.1 каты - мөмкин булган йөкләнешләренә, характерны һәм хәрәкәтнең составын, проектлау вакытына гамәлдәгә янгынга каршы таләпләренә исәпкә алып;

27.3.2 йомшак - территорияләрнең аерым төрләрен (шул исәптән балалар, спорт майданчыкларын, этләрне йөртү өчен майданчыкларны, урамда йөрү юлларын) төзекләндергәндә аларның үзенчәлеген исәпкә алып;

27.3.3 газлы һәм иң экологик кушылмалардан санала.

27.4 Каты өслекнең ябык төрләрендә кипкән хәлдә тоташтыру коэффициенты 0,6, юештә 0,4 булырга тиеш.

27.5 жәяүлеләр коммуникацияләре территориясендә, жир өсте һәм жир асты кичүләрендә, баскычларда һәм майданчыкларда кафель, метлах плитәләрен, шома яки ялтыратылган плиталарны куллану рәхсәт ителми.

27.6 Жирлекнең гомуми кулланылыштагы территорияләрендә барлык киртәләр (ташламалар, баскычлар, пандуслар, агачлар, яктырту, мәгълүмати һәм урам техник жиһазлары), шулай ук жәмәгать транспортын көтү зоналарында һәм урам аша чыгу зоналарында тротуар чите тактиль өслек полосалары белән аерылып тора.

27.7 Тактиль өслек киртәгә, урамның кырыена, куркыныч участокның башына кадәр 0,8 метрдан да ким булмаган ераклыкта башланырга тиеш. Әгәр тактиль өслектә 15 мм дан артык киңлектәгә һәм тирәнлегә 6 мм булган буй буразналар булса, аларны хәрәкәт юнәлеше буенча урнаштырырга ярамай.

Яктылыкның башка төрләре булмаганда (шул исәптән ирекле рәшәткәләр, бордюрлар, периметраль эскәмияләр) куәттә урнашкан агачлар өчен радиуста кәүсәдән кимендә 1,5 м ераклыкта саклагыч өслекләр: вак таш, галечь, газ рәшәткәләре ясала. Яклау өслеге жәяүлеләр коммуникацияләренең бер дәрәжәдә яисә аннан югарырак катламында башкарылырга мөмкин.

27.9 Кулланучы өслекнең рәвешендәгә карары формалаша торган тирәлекнең төсләр чишелешен исәпкә алырга тиеш.

28. Жир өслеген тоташтыру

28.1 өслекләрне үзара бәйләү элементларына борт ташларының, пандусларның, баскычларның төрле төрләре керә.

29. Борт ташлары

29.1 Юл борт ташлары тротуар белән юл өлеше биеклегеннән кимендә 150 мм артык булган юл өлеше тоташкан урында урнаштырыла, ул өслекләр ремонтланган очракта да сакланырга тиеш.

29.2 Автотранспорт юлын газга тоташтыру урыннарында газга менүне булдырмау өчен, газ белән тоташтыру урыннарында югары борт ташын куллану кирәк.

29.3 Жәяүлеләр коммуникацияләренең газ белән каплануын үзара бәйләгәндә, бакча бортын урнаштырырга мөмкин, ул газның биеклегеннән ким дигәндә 50 мм ераклыгында, бу газны саклый һәм пычрак һәм үсемлек чүп-чарының пычрак һәм үсемлек чүп-чары элөгүен булдырмый, аның хезмәт итү вакытын арттыра.

29.4 Жәяүлеләр зоналары территориясендә төрле өслекле типтагы өслекләргә тоташтыру өчен табигый материаллардан (кирпеч, агач, таш, керамик борт һ.б.) файдалану мөмкин.

30. Баскычлар, баскычлар, пандуслар

30.1 Жәяүлеләр өчен жәяүлеләр коммуникацияләргә юнәлешендә 60 тан артык промилле баскыч төзүгә күздә тотарга кирәк.

30.2 Массакүләм керү объектларында, баскычларда һәм баскычларда төп жәяүлеләр коммуникацияләрендә 50 дән артык промилле каралган, аларны пандус белән озата бару мөмкин.

30.3 бордюр пандусы Уклоны 1:12 кабул итә.

30.4 Төшкәндә һәм күтәрелгәндә беренче баскычларның кырыйларын ачык контраст төстәге полосалар белән аерып күрсәтергә кирәк.

30.5 Бер марш чикләрендә тышкы баскычларның барлык баскычлары да баскычларның киңлегенә һәм биеклегенә буенча бертөрле итеп билгеләнә.

30.6 Коену пандус булмаганда, киртәләүче конструкцияләргә кимендә 75 мм биеклектәге бортикны күздә тотарга кирәк.

30.7 Юлның башында һәм ахырында юлның Горизонталь участкалары әйләндергәндә өслекләрдән текстура һәм төс белән аерылып тора.

30.8 Баскычның ике ягында да яки пандуста да колачлау өчен уңайлы һәм стенадан 40 мм га артка калучы 800 - 920 мм түгәрәк яки турыпочмаклы кисенте биеклегендә тоткалар каралган.

31. Майданчыклар

31.1 Жирлек территориясендә түбәндәге майданчыклар урнашкан: балаларның уеннары, өлкәннәрнең ялы, спорт белән шөгыльләнү, чүп-чар жыючыларны урнаштыру, этләрне йөртү, машина кую урыннары.

31.2 Махсус сакланылучы табигый территорияләренең саклау зоналары һәм зоналары чикләрендә майданчыкларны урнаштыру вәкаләтле органнар һәм табигыйтән файдалану һәм әйләнә-тирә мохитне саклау органнары белән килештерергә тәкъдим ителә.

31.3 Төбәк яны территорияләргә, кагыйдә буларак, балалар өчен уен һәм спорт майданчыклары белән тәмин ителергә тиеш. Майданчыклар төзек һәм жәрәхәтләнү куркынычсыз инвентарь белән тәмин ителергә тиеш.

32. Балалар майданчыклары

32.1 Балалар майданчыклары төрле яшь төркемнәргә өчен аерым майданчыклар рәвешендә яисә яшь мәнфәгатьләргә буенча зоналаштырылган комплекслы уен

мәйданчыклары буларак оештырыла.

32.2 Балалар мәйданчыгында территорияне төзеклөндөрү элементларының мәжбүри исемлегенә түбәндәгеләр керә: өслекнең йомшак төрләрә, мәйданчыкның газ белән тоташу элементлары, яшеллөндөрү, уен жиһазлары, эскәмия һәм урналар, яктырту жиһазлары.

32.3 Торак йортлар һәм жәмәгать биналары тәрәзәләреннән мәктәпкәчә яшьтәге балалар мәйданчыклары чикләренә кадәр ераклык - 10 метрдан, кече һәм урта мәктәп яшендәге мәйданчыклар - 20 метрдан кимрәк, комплекслы уен мәйданчыклары кимендә 40 метрдан, спорт-уен комплекслары - 100 метрдан да ким булмаска тиеш.

32.4 Балалар уен мәйданчыклары контейнер мәйданчыкларыннан кимендә 20 метр ераклыкта урнашырга тиеш.

32.5 Балалар мәйданчыклары түбәндәгеләргә тиеш:

32.5.1 жәйге чорда тигезсезлекләр ком сибелгән өслек планировкасы булырга;

32.5.2 даими рәвештә себереләргә һәм иртәнге вакытта чылатырга;

32.5.3 буялган булырга, мәйданчыкта коймаларның һәм корылмаларның төсен елга кимендә бер тапкыр житештерәргә, ә ремонтны - кирәк булган саен;

32.5.4 транзит жәяүлеләр хәрәкәтеннән, машина юлларыннан, борылыш мәйданчыкларыннан, кунакчыл стоянкалардан, калдыклар өчен контейнерлар урнаштыру өчен мәйданчыклардан, автотранспорт чараларын даими һәм вакытлы саклау участокларыннан изоляцияләнгән.

32.6 Травматизмны булдырмас өчен, мәйданчык территориясендә чыгыш ясаучы тамырлар яки түбән ботаклар асылынып торучылар, жир өслегендә сакланган иске, киселгән жиһазлар калдыклары (стойкалар, фундаментлар) булу рөхсәт ителми (кагыйдә буларак, турниклар һәм качельләр).

32.7 Янәшә территорияләрне реконструкцияләгәндә балалар мәйданчыклары территориясендә эшләр алып бару һәм төзелеш материалларын тәртипкә китерү рөхсәт ителми.

32.8 яктырту жайланмасы, кагыйдә буларак, мәйданчык урнашкан территорияне яктырту режимында эшләргә тиеш.

32.9 Яктырту жиһазларын 2,5 м биеклектә урнаштыру рөхсәт ителми.

32.10 Уен жиһазларын урнаштыру норматив куркынычсызлык параметрларын исәпкә алып башкарылырга тиеш.

32.11 Балалар мәйданчыкларын карап тоту һәм аларда куркынычсызлыкны тәэмин итү өчен җаваплылык аларны эксплуатацияләүче затларга йөкләнә.

33. Спорт мәйданчыклары

33.1 Спорт мәйданчыклары халыкның барлык яшь төркемнәре физкультура һәм спорт белән шөгыльләнү өчен билгеләнгән.

33.2 Спорт мәйданчыгында территорияне төзеклөндөрү элементларының мәжбүри исемлегенә түбәндәгеләр керә: өслекнең йомшак яисә газ төрләрә (жәйге чорда), спорт жиһазлары.

33.3 Спорт мәйданчыклары яшеллөндөрелә һәм челтәрле койма белән әйләндереп алына. Яшеллек мәйданчык периметры буйлап урнаштырыла, вертикаль яшеллөндөрү кулланырга мөмкин. Койманың биекlege 2,5 - 3 м, мәйданчыкларның бер-берсенә тоташкан урыннарында биекlege 1,2 м.

33.4 Спорт жиһазлары спорт, физкультура мәйданчыкларында йә махсус

жиһазландырылган жәяүлеләр коммуникацияләрендә (сәламәтлек сукмакларында) рекреацияләр составында урнаштырыла. Махсус физкультура снарядлары һәм тренажерлар рәвешендәге спорт жиһазлары заводта ясалган, махсус эшкәртелгән өслекле бүрәнәләрдән һәм бүрәнәләрдән ясалган (ярыклар, ярыклар булмау һ.б.) булырга мөмкин.

33.5 Урнашканда сертификацияләнгән жиһазлар каталогларына таянып эш итәргә кирәк.

34. Ял майданчыклары

34.1 Торак төзелеше территориясендә тыныч ял итү һәм өлкәннәр өчен өстәл уеннары уздыру өчен билгеләнгән ял майданчыклары оештыру мөмкин. Торак йортлар тәрәзәләреннән алып тын ял итү майданчыклары чикләренә кадәр ара 10 метрдан да ким булмаса тиеш, шау-шулы өстәл уеннары майданчыклары - 25 метрдан да ким булмаса тиеш.

34.2 Ял майданчыгында төзекләндерү элементларының мәжбүри исемлегенә гадәттә каты өслек төрләре, майданчыкның газ белән тоташу элементлары, яшелләндерү, ял итү өчен эскәмияләр, эскәмияләр һәм өстәлләр, урналар (ким дигәндә, һәр эскәмиядә) керә, яктырту жиһазлары керә.

34.3 Майданны каплауны плитә куәте рәвешендә проектларга тәкъдим ителә. Ял майданчыкларын һәм балалар майданчыкларын берләштергәндә, балалар уеннары зонасында өслекнең каты төрләрен урнаштырырга киңеш ителми.

34.4 Парклар территорияләрендә чирәмдәге ял майданчыклары оештырылырга мөмкин.

35. Этләрне йөртү өчен майданчыклар

35.1 Этләрне йөртү өчен майданчыклар билгеләнгән тәртиптә җирле үзидарәнең вәкаләтле органнары белән килештерелгән урыннарда урнаштырыла.

35.2 Этләрне йөртү өчен майданчык территориясендә төзекләндерү элементлары исемлегенә төрле өслекләр, коймалар, эскәмияләр, урна, экскрементларны утильләштерү өчен контейнер, яктырту һәм мөгълүмат жиһазлары керә. Периметраль яшелләндерүне күздә тотарга тәкъдим ителә.

35.3 Этләрне йөртү өчен майданчыклар микрорайонның һәм торак районның гомуми кулланылыштагы территорияләрендә, яшел утыртмалардан азат, 100 кВт көчәнеше электр линияләре астында, беренче һәм икенче поясларны су белән тәэмин итү чыганакларының санитар зонасыннан читтә урнаштырылырга тиеш.

35.4 Торак билгеләнештәге территорияләрдә урнашкан этләрне йөртү өчен майданнарның күләме 400 - 600 кв.м, башка территорияләрдә - 800 кв.м, урнашкан төзелеш шартларында, булган территорияль мөмкинлекләрдән чыгып, майданнарның кечерәйтелгән күләме кабул ителергә мөмкин.

35.5 Майданчык чигеннән алып торак һәм жәмәгать биналары тәрәзәләренә кадәр ара кимендә 25 метр, ә балалар учреждениеләре, мәктәпләр, балалар, спорт майданчыклары участкаларына, ял майданчыкларына кадәр кимендә 40 метр булырга тиеш.

35.6 Майданны төзү, кагыйдә буларак, биеклегә 1,5 м булган жиңел металл чептәрдән башкарыла. Чикләнгән элементлары һәм секцияләре арасындагы ераклык,

аның аскы кырые һәм жүре хайванга мөйданчыктан чыгып китөргө рөхсәт итөргө яки имгәнү китерергә тиеш түгел.

35.7 Мөйданчыктан файдалану кагыйдөлөре булган мөгълүмати стөнд мөйданчык территориясендө урнаштырылырга тиеш.

35.8 йорт хайваннары хужалары үз хайваннарының өскрементларын жүю һәм утильләштерүне мөстөкыйль гамөлгө ашыралар.

35.9 хайван хужалары үз хайваннарының башка хайваннарга һәм кешелөргө куркыныч йогынтысын булдырмакка, шулай ук санитария нормалары нигезөндө өйлөнө-тирөдөгелөр өчен тынлыкны тәэмин итөргө, гамөлдөгө санитария-гигиена һәм ветеринария кагыйдөлөрен үтөргө тиеш.

35.10 этлөрне этлөрне йөртү өчен мөйданчыклардан тыш табигый ихтыяжларын канөгатылөндөрү максатларында куып чыгару тыела.

36. Автостоянка мөйданчыклары

36.1 Жирлек территориясендө автомобильлөрне кыска вакытлы һәм озак саклау кебек автостоянкаларның түбөндөгө төрлөрө урнаштырыла.

36.2 Автотранспорт чараларын озак һәм кыска вакытлы саклау участогында төзөклөндөрү элементларының мөжбүри исемлегенө түбөндөгелөр керө: өслөкнең каты төрлөрөн, өслөклөрне бөйлөү элементларын, коймаларны яисө чүп-чар өчен кечкенө контейнерларны, яктырту жайланмаларын, мөгълүмати жиһазларны (күрсөткөчлөрне).

36.3 Автотранспорт чараларын озак һәм кыска вакытлы саклау участокларына килү юллары жөяүлөлөр юлларының төп юнөлөшлөрө белөн кисешмөскө тиеш.

36.4 Автотранспорт чараларын озак вакытлы һәм кыска вакытлы саклау участогы аша жөяүлөлөр өчен транзит юллар оештыру рөхсөт ителми.

36.5 Автотранспорт чараларын озак һәм кыска вакытлы саклау участогы 3 м дан да ким булмаган киңлектөгө яшел утыртмалар полосасы белөн башка территориядөн аерылырга мөмкин.

36.6 Автотранспорт чараларын озак вакытлы һәм кыска вакытлы саклау участогы аша жөяүлөлөр өчен транзит юллар оештыру рөхсөт ителми.

37. Кече архитектура формалары

37.1 Кече архитектура формаларын урнаштыру биналарны һәм корылмаларны төзүнөң, реконструкциялөнөң һәм капитал ремонтлауның проект документациясен, шулай ук төзөклөндөрү яисө эскиз тәкъядимнөрөн «төзөклөндөрү» бүлегө нигезөндө гамөлгө ашырыла.

37.2 Кече архитектура формаларын проектлаганда һәм сайлаганда сертификациялөнгөн эшлөнмөлөр каталогларыннан файдаланырга тәкъядим ителө. Тарихи төзелөш зоналары, жирлекнең үзөк үзөгө, күп функцияле үзөклөр һәм зоналар өчен кече архитектура формалары индивидуаль проект эшлөнмөлөрө нигезөндө проектланырга тиеш.

37.3 Кече архитектура формаларына төп талөплөр түбөндөгелөр:

37.3.1 архитектура һәм ландшафт даирөсө характерына, территорияне төзөклөндөрү элементларына туры килү;

37.3.2 материалларның декоратив һәм эксплуатация сыйфатының югары булуы, аларны, тышкы мохит йогынтысын исөпкө алып, озак вакыт дөвамында саклап калу;

37.3. Конструкциянең ныклыгы, ышанычлылыгы, иминлеге.

38. Жәмәгать транспортын көтү павильоннары конструкциясе

38.1 Жәмәгать транспортын көтү павильоннары конструкциясе яктырту, навеслар, эскәмияләр, чүп-чар урналары һәм гражданныр һәм оешмалар белдерүләре өчен аерым калканнар белән жиһазланган булырга тиеш. Павильонда тукталыш исеме, номеры һәм жәмәгать транспорты маршрутлары расписаниесе күрсәтелә.

39. Тышкы реклама һәм мәгълүмат чаралары

39.1. Тышкы реклама һәм мәгълүмат урнаштыру чаралары.

39.1.1. Тышкы реклама һәм мәгълүмат урнаштыру чаралары хужалары аларны тиешенчә тәмин итә, тышкы реклама һәм мәгълүмат чаралары урнаштыру урыннарын ремонтлау һәм жыештыруны үз вакытында житештерә.

39.1.2. Гамәлдәге такталардан һәм режимлы табличкалардан тыш, тышкы мәгълүмат чаралары вәкаләтле орган белән килештерелгән паспорт нигезендә һәм аның белән тулысынча яраштырып урнаштырыла һәм файдаланыла.

39.1.3. Тышкы реклама һәм мәгълүмат урнаштыру чаралары хужалары аларның тиешле торышын күзәтергә, аларны вакытында ремонтларга һәм тышкы реклама һәм мәгълүмат чараларын урнаштыру урыннарын жыештырырга тиеш.

39.1.4. Реклама яки мәгълүмати хәбәрләр урнаштырмыйча тышкы реклама һәм мәгълүмат урнаштыру чараларын урнаштыру һәм эксплуатацияләү, мәгълүмат кырын зарарлау, шулай ук тышкы реклама чараларын һәм полиэтилен пленка һәм башка материаллар белән мәгълүматны ябыштыру, ябыштыру рөхсәт ителми.

39.1.5. Реклама яки мәгълүмат конструкциясе хужасы территорияне төзекләндерү һәм (яки) фасадның тышкы кыяфәтен монтаждан соң (демонтаждан) өч тәүлек дәвамында торгыза.

39.1.6. Тышкы реклама һәм мәгълүмат урнаштыру чаралары, аларда фундамент блогы булганда, фундамент блогы белән бергә демонтацияләнергә тиеш.

39.1.7. Тышкы реклама һәм мәгълүмат чараларын беркеткәндә объектлар корылмаларына һәм корылмаларына зыян китерү, шулай ук аларның бөтенлеген, ныклыгын һәм тотрыклылыгын киметү рөхсәт ителми.

39.1.8. Тышкы реклама һәм мәгълүмат урнаштыру чараларын тиешенчә тотмаган, жир кишәрлеген һәм аның тирәсендәге территорияне жыештыру һәм санитар карап тоту өчен тышкы реклама һәм мәгълүмат урнаштыру чаралары хужалары жаваплы.

39.2. Тышкы мәгълүматны урнаштыру чаралары түбәндәге төрләргә мөмкин:

- көйләнгән конструкция;
- декоратив панно;
- консол конструкциясе;
- түбә конструкция;
- витрин конструкция;
- гамәлгә кую тактасы;
- режимлы табличка;
- модульле конструкция;
- күләм-киңлек композициясе;
- калкан конструкциясе;
- флаглар композициясе;
- Махсулаштырылган конструкция.

40. Гражданнырны игълан итү өчен билгеләр, мәдәни һәм спорт чаралары

афишалары

40.1 Мәдени һәм спорт чараларының игъланнарын, афишаларын урнаштыру гражданның массакүләм жыелу урыннарында һәм жәяүлеләр өчен күңелле зоналарда билгеләнә торган махсус тумбаларда, калканнарда һәм стендларда гына гамәлгә ашырыла.

40.2 Игъланнар өчен дивар аерым торучы объектлар рәвешендә яки биналарда яки корылмаларда асылмалы калканнар рәвешендә урнаштырылырга мөмкин.

41. Коммуникацияләр төзегәндә, ремонтлаганда, реконструкцияләгәндә жир эшләрен уздыруга төп таләпләр

41.1 Юл өслеген ябу яки ачу белән бәйлә эшләр

катламнар (жир асты коммуникацияләрен салу, реконструкцияләү яисә ремонтлау, свай һәм шпунт кертү, электр тапшыру линияләре терәкләрен урнаштыру (алмаштыру), яктырту, яктырту баганалары кую, инженерлык тикшеренүләрендә грунт планировкасы, эшләр һәм башка эшләр) бары тик жирлекнең вәкаләтле жирле үзидарә органы тарафыннан бирелгән язмача рәхсәт (жир эшләрен житештерүгә ордер) булганда гына башкарыла.

41.2 Жир, төзелеш һәм жир казу эшләрен оештыру һәм уздыру тәртибе

жирлек территориясен төзекләндерүгә бәйлә ремонт эшләре, жир эшләрен башкаруга ордерны рәсмиләштерү һәм алу жирлек башкарма комитетының хокукый актларының билгеләнгән таләпләре нигезендә башкарыла.

41.3 Яшел утыртмаларны сүтү яисә күчереп утырту кирәк булганда

билгеләнгән тәртиптә жирлек башкарма комитеты күрсәтмәсен рәсмиләштерергә һәм яшел утыртмаларны сүтәргә яисә күчереп утыртырга.

41.4 Юлларда хәрәкәтне вакытлыча чикләү яки туктату

жирлек бары тик заказчылар һәм эшләр житештерүчеләр турында барлык кирәкле мәгълүматларны, эш срокларын, мөмкин булган эш маршрутларын үз эченә алган мәгълүмати щит юлын ике яктан да мөжбүри урнаштыру белән жирлек жирле үзидарәсенең вәкаләтле органы чыгара торган хокукый акт нигезендә гамәлгә ашырыла. Күрсәтелгән калканның рәвеше һәм эчтәлегә күрсәтелгән рәхсәтне бирү буенча муниципаль хезмәт күрсәтү административ регламентында билгеләнә.

41.5 Вакыты узган ордерлар буенча коммуникацияләрне төзегәндә, ремонтлаганда, реконструкцияләгәндә жир эшләре ирекле дип таныла.

42. Уңайлы мохиткә аерым таләпләр

42.1 Торак мохитен төзекләндерү объектларын, урамнарны һәм юлларны, мәдени-көнкүреш хезмәте күрсәтү объектларын проектлаганда өлкән яшьтәге затлар һәм инвалидлар өчен торак пунктлар тирәлеген һәркем файдалана алырлык булу, әлегә объектларны өлкәннәрнең һәм инвалидларның күчеп йөрүенә ярдәм итә торган элементлар һәм техник чаралар белән тәмин итү күздә тотыла.

42.2 Өлкән яшьтәге затларны һәм инвалидларны хәрәкәткә китерүче техник чаралар һәм жайланмалар проектлау, төзү, урнаштыру, расланган проект документациясе нигезендә яңа төзелештә заказчы тарафыннан гамәлгә ашырылырга тәкъдим ителә.

43. Бина (алардагы урыннар) милекчеләренең һәм янәшәдәге территорияләрне төзекләндерүдә корылмаларның катнашу тәртибе

43.1 Жирлек территорияләренең тиешле санитар торышын тәэмин итү, әйләнә-тирә мохитне пычратудан саклау һәм яклау чараларын гамәлгә ашыру максатларында аларны жыештыру һәм санитар карап тоту өчен, хужалык итүче субъектларга һәм физик затларга янәшәдәге территорияләр буларак беркетелә.

43.2 Хужалык эшчәнлеген гамәлгә ашыру барышында һәм янәшәсендәге территорияне (жир кишәрлекләрен) санитар карап тоту барышында төзелгән чүп-чарны жыештыру, чистарту эшләрен житештерү бурычлары аларның оештыру-хокукый рәвешләренә бәйсез рәвештә оешмаларга, шулай ук, законда яисә шартнамәдә башкасы каралмаган булса, түбәндәге тәртиптә торак йортлар хужаларына йөкләнә:

43.2.1 идарәче оешмаларга күпфатирлы йортларның йорт яны территорияләрен жыештыру, чистарту һәм санитар карап тоту эшләрен житештерү бурычы йөкләнә, шулай ук 5 м радиустагы төп фасад ягыннан йә урамның машина юлына кадәр ара 5 метрдан кимрәк булса (юл буйлап объект урнашкан очракта);

43.2.2 социаль өлкә учреждениеләренә (мәктәпләр, мәктәпкчә учреждениеләр, мәдәният, сәламәтлек саклау, физкультура һәм спорт учреждениеләре) бирелгән жир кишәрлеге чикләрендә территорияне жыештыру, чистарту һәм санитар карап тоту эшләрен житештерү бурычы йөкләнә, шулай ук 10 м радиустагы төп фасад ягыннан йә урамның машина юлына кадәр, әгәр урамның машина юлына кадәр ара 10 метрдан кимрәк булса (юл буйлап объект урнашкан очракта), башка яктан 10 м ераклыкта.

43.2.3 күпфатирлы торак йортларда төзелгән торак булмаган биналарны эксплуатацияләүче затларга, идарәче оешма белән килешү булмаган очракта, янәшәсендәге территорияне жыештыру, чистарту һәм санитар карап тоту эшләрен житештерү бурычы йөкләнә, төзелгән биналарның бөтен озынлыгы буена, киңлеге - 10 м ераклыкта яисә юл өлеше бордюрына кадәр, әгәр урамның машина юлына кадәр ераклык _ 10 метр (юл буйлап объект урнашкан очракта);

44.2.4 сәнәгать предприятиеләренә һәм барлык милек рәвешләрендәге оешмаларга бирелгән жир кишәрлеге, аларга илтүче юллар, тротуарлар, аларга якин коймалар, санитар-яклау зоналары чикләрендә территорияне жыештыру, чистарту һәм санитар тәртиптә тоту эшләрен башкару бурычы йөкләнә. Предприятиеләрнең санитар-яклау зоналары гамәлдәге санитария кагыйдәләре һәм нормалары таләпләре нигезендә билгеләнә;

43.2.5 йорт салучыларга бирелгән жир кишәрлеге чикләрендә территорияне, шулай ук төзелеш мәйданчыкларына якин территорияне жыештыру, чистарту һәм санитар карап тоту эшләрен житештерү бурычы һәм гамәлдәге төзелеш нормалары һәм кагыйдәләре нигезендә 50 м радиуста аларга килү юллары йөкләнә;

43.2.6 Торак йортлар хужаларына бирелгән жир кишәрлеге чикләрендә (йә, жир кишәрлеге билгеләнгән тәртиптә рәсмиләштерелмәгән очракта, жир кишәрлегенең фактта урнашкан чиге буенча) һәм 5 м радиуста бирелгән жир кишәрлегенә якин территорияне жыештыру, чистарту һәм санитар карап тоту эшләрен башкару бурычы йөкләнә (әгәр йорт биләмәсенә якин жир кишәрлекләре законда билгеләнгән тәртиптә башка затларга бирелмәгән булса) йә, урамның машина юлына кимендә 5 метр (юл буйлап объект урнашкан очракта);

43.2.7 стационар булмаган объектлар хужаларына (лоткалар, киосклар,

павильоннар һәм башка стационар булмаган сәүдә объектлары) һәм сезонлы кафеларга стационар булмаган объектны урнаштыру өчен бирелгән территорияне җыештыру, чистарту һәм санитар карап тоту эшләрен башкару бурычы йөкләнә, әгәр урамның машина юлына кадәр ара 10 метрдан кимрәк булса, территорияне җыештыру, чистарту һәм санитар карап тоту буенча эшләр башкару бурычы йөкләнә.

43.2.8 базарларның идарәче компанияләренә, сәүдә һәм җәмәгать туклануы оешмаларына (рестораннар, кафелар, кибетләр) бирелгән җир кишәрлеге чикләрендә территорияне җыештыру, чистарту һәм санитар карап тоту эшләрен житештерү бурычы йөкләнә, кишәрлек чикләреннән 50 м радиустагы территория яисә урамның машина юлына кадәр, әгәр урамның машина юлына кадәр ара 50 метрдан кимрәк булса;

44.2.9 йорт милекчеләренә, биналарның, корылмаларның хокук ияләренә, биналарга, корылмаларга якын урнашкан территорияләргә җыештыру, чистарту һәм санитар карап тоту эшләрен башкару бурычы йөкләнә, әгәр урамның машина юлына кадәр ара 10 метрдан кимрәк булса, җир участогының машина юлына кадәр өлеше 10 м радиуста бирелгән яисә чикләре янындагы территорияләргә җыештыру, чистарту һәм санитар тәртиптә тоту эшләрен башкару бурычы йөкләнә;

43.2.10 ягулык салу станцияләре хужаларына бирелгән җир кишәрлеге чикләрендә йә урамның машина йөри торган өлешендәгә ераклык 50 метрдан ким булса, территорияләргә җыештыру, чистарту һәм санитар карап тоту эшләрен житештерү бурычы йөкләнә;

43.2.11 гараж кооперативларына бирелгән җир кишәрлеге чикләрендә территорияләргә җыештыру, чистарту һәм санитар карап тоту эшләрен житештерү бурычы йөкләнә һәм җир кишәрлеге чикләреннән җир кишәрлеге чикләреннән ераклык 50 метрдан кимрәк булса, юлның машина йөри торган өлешенә кадәр;

43.2.12 гражданның бакчачылык, яшелчәчелек һәм дача коммерциягә карамаган берләшмәләренә бирелгән җир кишәрлеге чикләрендә территорияләргә җыештыру, чистарту һәм санитар карап тоту эшләрен житештерү бурычы йөкләнә, кишәрлек чикләреннән 10 м радиуста яисә урамның машина йөри торган өлешенә кадәр, әгәр урамның машина йөри торган өлешенә кадәр ара 10 метрдан ким булса;

43.2.13 күмү (зиратлар) урнашкан җир кишәрлекләренә хокукка ия булучыларына бирелгән җир кишәрлеге чикләрендә территорияләргә җыештыру, чистарту һәм санитар карап тоту эшләрен житештерү бурычы йөкләнә, кишәрлек чикләреннән 10 м радиустагы территория йә урамның машина йөри торган өлешенә кадәр, әгәр урамның машина юлына кадәр ара 10 метрдан кимрәк булса;

43.2.14 вәкаләтле органнарга гомуми файдаланудагы территорияләргә җыештыру, чистарту һәм санитар карап тоту эшләрен житештерү бурычы йөкләнә;

43.2.15 җир кишәрлекләренә хокукка ия булучыларына бирелгән җир кишәрлеге чикләрендә территорияләргә җыештыру, чистарту һәм санитар карап тоту эшләрен (яисә җир кишәрлеге билгеләнгән тәртиптә рәсмиләштерелмәгән очракта, җир кишәрлеге билгеләнгән тәртиптә рәсмиләштерелмәгән очракта) һәм җир кишәрлеге чикләреннән 5 м радиустагы территория йә урамның машина юлына кадәр, әгәр юлның машина юлына кадәргә өлеше 5 метрдан ким булса, әлегә эшләргә башкару бурычы йөкләнә;

43.2.16 автотранспорт чараларын озак һәм кыска сроклы саклау урыннары белән шөгыльләнүче җир кишәрлекләренә хокукка ия булучыларына бирелгән җир кишәрлеге чикләрендә территорияләргә җыештыру, чистарту һәм санитар карап тоту эшләрен житештерү бурычы йөкләнә, кишәрлек чикләреннән 10 м радиуста яисә урамның машина

юлына кадәр 10 м радиуста территорияне карап тоту бурычы йөкләнә, әгәр урамның машина юлына кадәр ара 10 метрдан кимрәк булса.

44. Кагыйдәләр таләпләренең үтәлешен тикшереп тору

44.1 Физик һәм юридик затлар, вазыйфаи затлар әлеге Кагыйдәләрдә билгеләнгән жирлек территориясен тәзекләндерү таләпләрен үтәүне тәэмин итәргә тиеш.

44.2 Әлеге Кагыйдәләрне бозу административ хокук бозулар турында Татарстан Республикасы кодексы нигезендә (Административ хокук бозулар турында Россия Федерациясе кодексы нигезендә җаваплы булган Россия Федерациясенең федераль законнарында һәм башка норматив хокукий актларында каралган нормалар һәм кагыйдәләр нигезләмәләреннән тыш) җаваплылыкка китерә.

44.3 Тәзекләндерү өлкәсендә законнар һәм муниципаль хокукий актлар таләпләрен үтәмәгән яисә тиешенчә үтәмәгән өчен җаваплылыкка җәлеп итү күрсәтелгән таләпләрен үтәүдән һәм кертелгән хокук бозуларны бетерүдән затны азат итми.